WIJ WILLEM-ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Ontwerpbesluit van
tot wijziging van het Arbeidsomstandighedenbesluit in verband met de modernisering van het asbeststelsel alsmede enkele technische wijzigingen van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 en het Bouwbesluit 2012

Op de voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van , nr. , gedaan in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;

Gelet op de artikelen 16, eerste, tweede lid, aanhef en onderdeel a, zevende lid, aanhef, onderdelen a en b, tiende lid, 20, eerste lid, 30, derde lid, en 33, tweede lid, van de Arbeidsomstandighedenwet,

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van [niet invullen], uitgebracht in overeenstemming met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat en Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

HEBBEN GOEDGEVONDEN EN VERSTAAN:

ARTIKEL I

Het Arbeidsomstandighedenbesluit wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 4.47 wordt als volgt gewijzigd:
1. Het opschrift komt te luiden:
Artikel 4.47. Vaststellen van het blootstellingsniveau en monsterneming
2. In het eerste lid wordt ‘risicobeoordeling’ vervangen door ‘beoordeling’ en wordt ‘gemeten’ vervangen door ‘vastgesteld op basis van metingen’.
3. Het tweede lid komt te luiden:
2. Het vaststellen van het blootstellingsniveau wordt uitgevoerd met gebruikmaking van:
a. een door Onze Minister aan te wijzen beoordelingsinstrument, dat gelet op de stand van de wetenschap is ontwikkeld op basis van meetgegevens;
b. een door de werkgever of degene die opdracht geeft tot de werkzaamheden met asbest, zelf te verrichten of in opdracht te laten verrichten meting die specifiek is afgestemd op de werkwijze en de situatie ter plaatse conform een voor dat doel geschikte genormaliseerde meetmethode; of
c. een andere geschikte methode, mits deze gelijkwaardige resultaten oplevert als het

CONCEPT

beoordelingsinstrument, bedoeld in onderdeel a of de meetmethode, bedoeld in onderdeel b, indien die gelijkwaardigheid voorafgaand aan de werkzaamheden met asbest is aangetoond.
4. Het derde lid komt te luiden:
3. Indien gebruik wordt gemaakt van een methode, als bedoeld in de onderdelen b of c, van het tweede lid, wordt deze methode uitgevoerd of getoetst door een persoon met aantoonbare deskundigheid op het gebied van blootstellingsonderzoek.
5. Onder vernummering van het vierde tot en met negende lid tot achtste tot en met dertiende lid worden vier leden toegevoegd, luidende:
4. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld over het beoordelingsinstrument, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, en de in het tweede lid, onderdelen b en c, bedoelde methodes en over de in het derde lid genoemde deskundigheid.
5. De meetgegevens verkregen door middel van gebruik van de in het tweede lid, onderdelen b en c, bedoelde meetmethodes zijn op de arbeidsplaats aanwezig.
6. Afhankelijk van de resultaten van de eerste beoordeling, bedoeld in artikel 4.2, worden op gezette tijden de concentraties, bedoeld in artikel 4.46, gemeten.
7. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld over de wijze waarop de meetgegevens, bedoeld in het vijfde lid, aan de toezichthouder beschikbaar worden gesteld.
6. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:
14. Op basis van het vastgestelde blootstellingsniveau wordt in het kader van de beoordeling, bedoeld in artikel 4.2, de risicoklasse, bedoeld in de artikelen 4.44 en 4.48, bepaald.

B

Artikel 4.47a wordt als volgt gewijzigd:
1. In het achtste lid, wordt ‘de artikelen 4.44, 4.48 of 4.53.a’ vervangen door ‘de artikelen 4.44 en 4.48’.
2. In het negende lid vervalt ‘of 5’.

C

Artikel 4.47b komt te luiden:

Artikel 4.47b. Reiniging en visuele inspectie
1. Na werkzaamheden met asbest wordt de arbeidsplaats en de arbeidsmiddelen die op de arbeidsplaats aanwezig zijn of zijn geweest, doeltreffend gereinigd.
2**.** Na de reiniging wordt, voordat wordt aangevangen met het opheffen van de gevarenzone, bedoeld in artikel 4.11, onderdeel e, op de betreffende arbeidsplaats een eindbeoordeling uitgevoerd door de werkgever.
3**.** De eindbeoordeling, bedoeld in het tweede lid, betreft een visuele inspectie waarbij is vastgesteld dat het te verwijderen asbest niet meer visueel waarneembaar is, met inachtneming van artikel 4.48a, vierde lid.
4. In afwijking van het tweede lid wordt, na werkzaamheden die zijn verricht aan asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, op de betreffende arbeidsplaats in een binnenruimte, voordat wordt aangevangen met het opheffen van de gevarenzone, bedoeld in artikel 4.11, onderdeel e, een onafhankelijke eindbeoordeling uitgevoerd door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling, waarbij wordt vastgesteld dat het te

CONCEPT

verwijderen asbest niet meer visueel waarneembaar is, met inachtneming van artikel 4.48a, vierde lid.
5. In afwijking van het vierde lid geldt de verplichting om een onafhankelijke eindbeoordeling uit te laten voeren door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling niet, indien sprake was van werkzaamheden waarvoor op grond van artikel 4.54b, onderdelen b tot en met j, geen verplichting tot inventarisatie geldt.

D

Na artikel 4.47c wordt in paragraaf 3 een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4.47d Aanwijzing beoordelingsinstrument
1. Aan de voorschriften voor te nemen maatregelen, bedoeld in de artikelen 4.45, tweede lid, 4.47a, eerste, derde en vierde lid, of 4.48a, eerste, tweede en vierde lid, wordt in ieder geval voldaan indien die maatregelen worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister op basis van de stand van de wetenschap bij ministeriële regeling aangewezen beoordelingsinstrument.
2. Indien de maatregelen, bedoeld in het eerste lid, op een andere wijze worden uitgevoerd, leidt deze wijze van uitvoering tot gelijkwaardige resultaten.
3. De onderbouwing van de gelijkwaardigheid van de uitvoering van de maatregelen is op de arbeidsplaats aanwezig en wordt desgevraagd aan de toezichthouder beschikbaar gesteld.

E

Artikel 4.48a, tweede lid, onderdeel a, komt te luiden:
a. het ter beschikking stellen van aantoonbaar passende en geschikte ademhalingsapparatuur en andere persoonlijke beschermingsmiddelen en het zorgen dat deze middelen op de juiste wijze gedragen worden;.

F

Artikel 4.50 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid vervalt ‘van het bedrijf, bedoeld in artikel 4.54, eerste lid,’.
2. In het derde lid wordt ‘na de eindbeoordeling, bedoeld in artikel 4.51a ’ vervangen door ‘voor de eindbeoordeling, bedoeld in de artikelen 4.51a en 4.51b’.
3. In het vierde lid, onderdeel a, wordt de punt aan het slot vervangen door een puntkomma.
2. Onder vernummering vijfde en zesde lid tot zevende en achtste lid worden twee leden ingevoegd, luidende:
5. Indien gebruik wordt gemaakt van het door de minister aangewezen beoordelingsinstrument, bedoeld in artikel 4.47, tweede lid, onderdeel a, worden de voorschriften en maatregelen die door dit instrument worden weergegeven, in het werkplan opgenomen.
6**.** Bij ministeriële regeling kunnen nadere eisen aan het werkplan worden gesteld.

G

CONCEPT

Artikel 4.51a komt te luiden:

Artikel 4.51a. Eindbeoordeling binnenruimte
1. Na de werkzaamheden met asbest wordt, voordat wordt aangevangen met het opheffen van de gevarenzone, bedoeld in artikel 4.11, onderdeel e, op de betreffende arbeidsplaats in een binnenruimte een onafhankelijke eindbeoordeling uitgevoerd door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling, waarbij de eventuele monsterneming wordt uitgevoerd door een persoon als bedoeld in artikel 4.47, elfde lid, en de eventuele monsteranalyse door een laboratorium als bedoeld in artikel 4.47, twaalfde lid.
2. De eindbeoordeling betreft een visuele inspectie gevolgd door een eindmeting, teneinde vast te stellen of de concentratie van asbestvezels in de lucht lager is dan 10.000 vezels per kubieke meter.
3. In afwijking van het tweede lid, betreft de eindbeoordeling alleen een visuele inspectie indien uit de beoordeling, bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, blijkt dat in de lucht waaraan werknemers in verband met de arbeid kunnen worden blootgesteld sprake is van een concentratie van asbestvezels die lager is dan of gelijk is aan 10.000 vezels per kubieke meter. Bij deze visuele inspectie wordt vastgesteld dat het te verwijderen asbest niet meer visueel waarneembaar is, met inachtneming van artikel 4.48a, vierde lid.
4. In aanvulling op het tweede lid wordt, indien uit de beoordeling, bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, blijkt dat in de lucht waaraan werknemers in verband met de arbeid kunnen worden blootgesteld, de concentratie van de amfibole asbestvezels actinoliet, amosiet, anthofylliet, tremoliet en crocidoliet, hoger is dan 10.000 vezels per kubieke meter, bij de eindbeoordeling tevens vastgesteld of de concentratie van amfibole asbestvezels in de lucht gezamenlijk lager is dan 2.000 vezels per kubieke meter.
5. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de monsterneming, bedoeld in het eerste lid, de eindmeting, bedoeld in het tweede en vierde lid, en de visuele inspectie, bedoeld in het tweede en derde lid.

H

Na artikel 4.51a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 4.51b Eindbeoordeling buitenlucht
1. Na de werkzaamheden met asbest wordt, voordat wordt aangevangen met het opheffen van de gevarenzone, bedoeld in artikel 4.11, onderdeel e, op de betreffende arbeidsplaats in de buitenlucht door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling een visuele inspectie uitgevoerd, waarbij wordt vastgesteld dat het te verwijderen asbest niet meer visueel waarneembaar is, met inachtneming van artikel 4.48a, vierde lid.
2. Indien de werkzaamheden in de buitenlucht betrekking hebben op asbesthoudende grond, wordt na het beëindigen van die werkzaamheden door een bedrijf dat daartoe adequaat is toegerust, een visuele inspectie uitgevoerd op de aanwezigheid van asbest teneinde vast te stellen dat de concentratie asbest niet hoger is dan honderd milligram per kilogram droge stof als bedoeld in artikel 2, onderdeel b, van het Productenbesluit asbest.
3. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de visuele inspectie, bedoeld in het eerste en tweede lid.

I

CONCEPT

De artikelen 4.53a en 4.53c vervallen.

J

Artikel 4.54a wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid, onderdeel a, wordt ‘waarin asbest of asbesthoudende producten is respectievelijk zijn verwerkt’ vervangen door ‘naar redelijke verwachting asbest of een asbesthoudend product is toegepast’.
2. Het tweede lid vervalt onder vernummering van het derde tot en met zevende lid tot tweede tot en met zesde lid.
3. In het tweede lid (nieuw) vervalt ‘en de indeling in een risicoklasse, bedoeld in het tweede lid’.
4. In het derde lid (nieuw) wordt ‘bedoeld in het derde lid’ wordt vervangen door ‘bedoeld in het tweede lid’.

K

Artikel 4.54b wordt als volgt gewijzigd:
1. In onderdeel a wordt ‘’handelingen’ vervangen door ‘werkzaamheden’ en wordt ‘vervaardigd’ vervangen door ‘gebouwd dan wel vervaardigd’.
2. Onderdeel b komt te luiden:
b. het geheel of gedeeltelijk verwijderen van waterleidingbuizen, gasleidingbuizen, rioolleidingbuizen, telecombuizen en mantelbuizen, voor zover zij deel uitmaken van het ondergrondse openbare water-, gas-, elektra-, riool-, en telecomleidingnet;.
3. In de onderdelen c tot en met g vervalt telkens het woord ‘asbesthoudende’.
4. Onderdeel h komt te luiden:
h. het geheel of gedeeltelijk verwijderen van pakkingen uit procesinstallaties onderscheidenlijk verwarmingstoestellen met een nominaal vermogen dat lager is dan 2250 kilowatt;.
5. In onderdeel i vervalt ‘het geheel of gedeeltelijk verwijderen van asbest of asbesthoudende producten uit’ en wordt de punt aan het slot vervangen door een puntkomma.
6. Er wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
j. het in het kader van onderhoudsactiviteiten en oplossen van storingen geheel of gedeeltelijk verwijderen van gas- en elektrotechnische componenten die aanwezig zijn in:
1°. het gastransportnet, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, door of vanwege de netbeheerder aangewezen krachtens de artikelen 2, achtste lid, of 5 van de Gaswet; of
2°. het net, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de Elektriciteitswet 1998, door of vanwege de netbeheerder aangewezen op grond van de artikelen 10, negende lid, 13, eerste lid, of 14 van de Elektriciteitswet 1998.

L

Artikel 4.54d wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt ‘indien de concentratie van asbestvezels is ingedeeld in risicoklasse 2 of 2A’ vervangen door ‘indien verricht aan asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling’.

CONCEPT

2. Onder vernummering van het tweede tot en met vierde lid tot derde tot en met vijfde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:
2. Bij ministeriële regeling wordt bepaald welke asbesttoepassingen de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling.
3. In het vierde lid (nieuw) wordt ‘artikel 4.54a, vijfde lid’ vervangen door ‘artikel 4.54a, vierde lid’, wordt ‘artikel 4.54a, derde lid’ vervangen door ‘artikel 4.54a, tweede lid’ en wordt ‘voorzover’ vervangen door ‘voor zover’.
4. Het vijfde lid (nieuw) vervalt.
5. In het zevende lid wordt ‘Voorzover’ vervangen door ‘Voor zover’.
6. In het negende lid wordt ‘artikel 4.54a, derde lid’ vervangen door artikel 4.54a, tweede lid’.
7. In de aanhef van het tiende lid vervalt ‘asbest verplaatst waardoor sprake kan zijn van’ en vervalt ‘onderdeel b of c,’.

M

In artikel 9.3, tweede lid, onderdeel d, wordt ‘4.50, vijfde en zesde lid’ vervangen door ‘4.50, zevende en achtste lid’.

N

In artikel 9.5 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid, onderdeel c, wordt na ‘4.46,’ ingevoegd ‘4.47,’, wordt na ‘4.47c, eerste lid, onderdelen a en e’ ingevoegd ‘4.47d, tweede en derde lid,’ en wordt ‘na ‘4.51a, eerste en derde tot en met vijfde lid,’ ingevoegd ‘4.51b,’.
2. In het vijfde lid, onderdeel 2°, wordt ‘4.47c, eerste lid, onderdeel a, b, c, e en f’ vervangen door ‘4.47c, eerste lid, onderdelen b, c en f’.

O

In artikel 9.6 wordt ‘4.54a, vierde lid’ vervangen door ‘4.51a, eerste lid, 4.51b, eerste en tweede lid, 4.54a, derde en vierde lid’.

P

In artikel 9.9b, eerste lid, onderdeel d, wordt:
1.‘4.47, eerste, tweede en vijfde tot en met achtste lid’ vervangen door ‘4.47,’;
2. na ‘4.47c, eerste en tweede lid,’ ingevoegd ‘4.47d, tweede en derde lid,’;
3. ‘4.51a, eerste tot en met vierde lid’ vervangen door 4.51a, 4.51b,’;
4. ‘4.54d, eerste en derde tot en met tiende lid’ vervangen door ‘4.54d, eerste en vierde tot en met tiende lid’.

Q

In artikel 9.19, onderdeel d, wordt ‘afdelingen 2, 5, 6, 7’ vervangen door ‘afdeling 2, afdeling 5, met uitzondering van de artikelen 4.47, derde, vierde en vijfde lid, artikel 4.47b, eerste, derde, vierde en vijfde lid, artikel 4.50, derde lid, 4.51a, 4.51b, 4.54a, tweede tot en met zesde lid, en 4.54d, vierde tot en met tiende lid, afdeling 6, 7’.

CONCEPT

ARTIKEL II

Het Asbestverwijderingsbesluit 2005[1] wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1 wordt in de omschrijving van 'asbestinventarisatierapport' 'artikel 4.54a, derde lid,' vervangen door 'artikel 4.54a, tweede lid,'.

B

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:
1. Het tweede lid, onderdeel a, komt te luiden:
a. verwijderen van waterleidingbuizen, gasleidingbuizen, rioolleidingbuizen, telecombuizen en mantelbuizen, voor zover zij deel uitmaken van het ondergrondse openbare water, gas-, elektra-, riool- en telecomleidingnet;
2. In onderdeel e wordt 'onderscheidelijk' vervangen door "onderscheidenlijk'.
3. Onder vervanging van de punt aan het slot van onderdeel e door een puntkomma, worden twee onderdelen toegevoegd, luidende:
f. als een geheel verwijderen van verwarmingstoestellen:
g. het in het kader van onderhoudsactiviteiten en oplossen van storingen geheel of gedeeltelijk verwijderen van gas- en elektrotechnische componenten die aanwezig zijn in:
1°. het gastransportnet, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, door of vanwege de netbeheerder aangewezen krachtens de artikelen 2, achtste lid, of 5 van de Gaswet; of
2°. het net, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de Elektriciteitswet 1998, door of vanwege de netbeheerder aangewezen op grond van de artikelen 10, negende lid, 13, eerste lid, of 14 van de Elektriciteitswet 1998.

C

In artikel 6, eerste lid, aanhef, wordt 'indien de concentratie van asbestvezels is ingedeeld in risicoklasse 2 of 2A als bedoeld in artikel 4.48 onderscheidenlijk artikel 4.53a van het Arbeidsomstandighedenbesluit' vervangen worden door 'indien verricht aan asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d, eerste lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit'.

D

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt 'waarop artikel 6, eerste lid, van toepassing is' vervangen door 'als bedoeld in artikel 6, eerste lid, aanhef en onderdelen a, b en c', en wordt 'de artikelen 4.51a, eerste, tweede tot en met vijfde lid, en 4.53c' vervangen door 'de artikelen 4.47b, vierde lid, en 4.51a, eerste tot en met vijfde lid,'.
2. In het tweede lid wordt 'artikel 6, eerste lid' vervangen door 'artikel 6, eerste lid, aanhef en onderdelen a, b en c,' en wordt '4.51a, derde en vijfde lid, van het

[1] De wijzigingen van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 worden in verband met de aanpassingen in het kader van de besluiten op basis van de Omgevingswet in technische zin nog nader bezien.

CONCEPT

Arbeidsomstandighedenbesluit' vervangen door ' 4.51b, eerste en derde lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit.
3. In het derde lid wordt na 'uitgevoerd,' ingevoegd 'na de verwijdering van een asbesttoepassing die de potentie heeft om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit,'.
4. In het vierde lid wordt 'dat er' vervangen door 'dat het te verwijderen asbest', vervalt 'asbest aanwezig' en wordt 'de artikelen 4.51a, tweede lid, en 4.53c van het Arbeidsomstandighedenbesluit' vervangen door 'artikel 4.51a, tweede en vierde lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit'.
5. In het vijfde lid wordt 'dat er op de plaats' vervangen door 'dat het te verwijderen asbest op de plaats' en vervalt 'asbest aanwezig'.

E

Artikel 13, tweede lid, onderdeel c, komt te luiden:

c. geaccrediteerde inspectie-instellingen als bedoeld in de artikelen 4.47b, vierde lid, 4.51a, eerste lid, en 4.51b, eerste lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit en laboratoria als bedoeld in artikel 4.51a, eerste lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit.

Artikel III

Het Bouwbesluit 2012 wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 1.26, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:
1. In de aanhef wordt 'geheel of gedeeltelijke' vervangen door 'geheel of gedeeltelijk'.
2. Onder verlettering van onderdeel a tot onderdeel b, wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
a. waterleidingbuizen, gasleidingbuizen, rioolleidingbuizen, telecombuizen en mantelbuizen, voor zover zij deel uitmaken van het ondergrondse openbare water-, gas-, elektra-, riool-, en telecomleidingnet;.
3. Onder verlettering van de onderdelen b tot en met e tot de onderdelen d tot en met g, wordt een onderdeel ingevoegd, luidende:
c. verwarmingstoestellen die als een geheel verwijderd worden;.
3. Aan het slot van onderdeel f (nieuw) wordt ', en' vervangen door een puntkomma;
4. Aan het slot van onderdeel g (nieuw) wordt de punt vervangen door '; en'.
5. Er wordt een nieuw onderdeel toegevoegd, luidende:
h. het in het kader van onderhoudsactiviteiten en oplossen van storingen geheel of gedeeltelijk verwijderen van gas- en elektrotechnische componenten die aanwezig zijn in:
1°. het gastransportnet, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, door of vanwege de netbeheerder aangewezen krachtens de artikelen 2, achtste lid, of 5 van de Gaswet; of
2°. het net, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de Elektriciteitswet 1998, door of vanwege de netbeheerder aangewezen op grond van de artikelen 10, negende lid, 13, eerste lid, of 14 van de Elektriciteitswet 1998.

CONCEPT

B

In artikel 1.27, derde lid, wordt ‘asbest wordt verwijderd dat is ingedeeld in risicoklasse 2 of 2A als bedoeld in artikel 4.48, onderscheidenlijk 4.53a van het Arbeidsomstandighedenbesluit,’ vervangen door ‘een asbesttoepassing wordt verwijderd die de potentie heeft om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d eerste en tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit,’.

C

Artikel 1.33, wordt als volgt gewijzigd:
1. In het tweede lid, wordt ‘asbest wordt verwijderd dat is ingedeeld in risicoklasse 2 of 2A als bedoeld in artikel 4.48, onderscheidenlijk 4.53a van het Arbeidsomstandighedenbesluit’ vervangen door ‘een asbesttoepassing wordt verwijderd die de potentie heeft om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit,’.
2. In het vierde lid wordt ‘asbest is verwijderd dat is ingedeeld in risicoklasse 2 of 2A als bedoeld in artikel 4.48, onderscheidenlijk 4.53a van het Arbeidsomstandighedenbesluit,’ vervangen door ‘een asbesttoepassing is verwijderd die de potentie heeft om te leiden tot een hoge blootstelling, als bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit,’.
3. In het zesde lid wordt ‘asbest is verwijderd dat is ingedeeld in risicoklasse 2 of 2A als bedoeld in artikel 4.48, onderscheidenlijk artikel 4.53a, van het Arbeidsomstandighedenbesluit,’ vervangen door ‘een asbesttoepassing is verwijderd die de potentie heeft om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit,’.

ARTIKEL IV

Het Besluit bouwwerken leefomgeving[2] wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 7.9, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:
1. In onderdeel a wordt ‘vanaf 1 januari 1994’ vervangen door ‘op of na 1 januari 1994’;
2. In onderdeel c, subonderdeel 1° wordt ‘en mantelbuizen’ vervangen door ‘telecombuizen en mantelbuizen’ en wordt ‘ondergronds openbaar gas-, water- en rioolleidingnet’ vervangen door ‘ondergronds openbaar water-, gas-, elektra, riool- en telecomleidingnet;
3. Onder vernummering van subonderdeel 3° en 4° tot subonderdeel 4° en 5° en het vervallen van ‘of’ aan het slot van subonderdeel 3°, wordt een subonderdeel ingevoegd, luidende:
3°. verwijderen van verwarmingstoestellen die als een geheel verwijderd worden;.
4. Na subonderdeel 5° (nieuw) wordt onder vervanging van ‘; en’ aan het slot door een puntkomma een nieuw subonderdeel toegevoegd:
6°. het in het kader van onderhoudsactiviteiten en oplossen van storingen geheel of gedeeltelijk verwijderen van gas- en elektrotechnische componenten die aanwezig zijn in:

[2] De wijzigingen van het Besluit bouwwerken leefomgeving worden in verband met de aanpassingen in het kader van de besluiten op basis van de Omgevingswet in technische zin nog nader bezien.

CONCEPT

i. het gastransportnet, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, door of vanwege de netbeheerder aangewezen krachtens de artikelen 2, achtste lid, of 5 van de Gaswet; of
ii. het net, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel i, van de Elektriciteitswet 1998, door of vanwege de netbeheerder aangewezen op grond van de artikelen 10, negende lid, 13, eerste lid, of 14 van de Elektriciteitswet 1998.

B

Artikel 7.10, vierde lid, onderdeel c, wordt als volgt gewijzigd:
1. Onder vernummering van subonderdeel 1° tot en met 4° tot subonderdeel 2° tot en met 6° en het vervallen van 'of' aan het slot van subonderdeel 3°, worden twee subonderdelen ingevoegd, luidende:
1°. verwijderen van waterleidingbuizen, gasleidingbuizen, rioolleidingbuizen, telecombuizen en mantelbuizen, voor zover deze deel uitmaken van een ondergronds openbaar water-, gas-, elektra-, riool- en telecomleidingnet;
3°. verwijderen van verwarmingstoestellen die als een geheel verwijderd worden;
2. In subonderdeel 5° (nieuw) wordt aan het slot '; en' vervangen door een puntkomma.
3. Na subonderdeel 6° (nieuw) wordt onder vervanging van de punt aan het slot door '; en' een nieuw subonderdeel toegevoegd:
7°. het in het kader van onderhoudsactiviteiten en oplossen van storingen geheel of gedeeltelijk verwijderen van gas- en elektrotechnische componenten die aanwezig zijn in:
i. het gastransportnet, bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel d, van de Gaswet, door of vanwege de netbeheerder aangewezen krachtens de artikelen 2, achtste lid, of 5 van de Gaswet; of
ii. het net, bedoeld in artikel 1, eerste lid 1, onderdeel i, van de Elektriciteitswet 1998, door of vanwege de netbeheerder aangewezen op grond van de artikelen 10, negende lid, 13, eerste lid, of 14 van de Elektriciteitswet 1998.

C

Artikel 7.20 wordt als volgt gewijzigd:
1. Het opschrift komt te luiden:
Artikel 7.20 (verwijderen asbesttoepassingen met potentie tot hoge blootstelling)
2. In het eerste lid komt de aanhef te luiden:
1. De volgende handelingen worden verricht door een bedrijf dat in het bezit is van een certificaat als bedoeld in artikel 4.54d, eerste lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit, voor zover de handelingen worden verricht aan asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling als bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit:.

D

Artikel 7.22 wordt als volgt gewijzigd:
1. In het eerste lid wordt 'waarop artikel 7.20, eerste lid, van toepassing is' vervangen door 'als bedoeld in artikel 7.20, eerste lid, onder a en b,' en wordt 'de artikelen 4.51a, eerste, tweede en vijfde lid, en 4.53c van het Arbeidsomstandighedenbesluit' vervangen door 'de artikelen 4,47b, tweede tot en met vierde lid, en 4.51a van het Arbeidsomstandighedenbesluit'.

CONCEPT

2. In het tweede lid wordt ‘waarop artikel 7.20, eerste lid, van toepassing is’ vervangen door ‘als bedoeld in artikel 7.20, eerste lid, onder a en b,’ en wordt ‘51a, derde en vijfde lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit’ vervangen door ‘de artikelen 4,47b, tweede en derde lid, en 4.51b, eerste en derde lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit’.
3. In het derde lid wordt ‘artikel 7.20, eerste lid, ‘ vervangen door ‘artikel 7.20, eerste lid, onder a en b,’ en wordt ‘de artikelen 4.51a, tweede lid, en 4.53c van het Arbeidsomstandighedenbesluit’ vervangen door ‘artikel 4.51a, tweede en vierde lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit’.
4. In het vierde lid wordt ‘artikel 7.20, eerste lid, ‘ vervangen door ‘artikel 7.20, eerste lid, onder a en b,’.

E

In Bijlage I, behorend bij artikel 1.1 wordt in onderdeel A in de begripsomschrijving van ‘asbestinventarisatierapport’ de zinsnede ‘bedoeld in artikel 4.54a, eerste, derde en vierde lid’ vervangen door ‘bedoeld in artikel 4.54a, eerste, tweede en derde lid, van het Arbeidsomstandighedenbesluit;’

ARTIKEL V OVERGANGSBEPALING

1. Op werkzaamheden als bedoeld in artikel 4.54a, eerste lid, waarmee is begonnen voor de datum van inwerkingtreding van dit besluit, blijven bij voortzetting van die werkzaamheden, de bepalingen van toepassing die golden op de dag voorafgaand aan de datum van inwerkingtreding van dit besluit, tenzij:
a. wordt gekozen voor toepassing van de bepalingen die na de datum van inwerkingtreding van dit besluit gelden; of
b. genoemde werkzaamheden langer dan een jaar na de datum van inwerkingtreding van dit besluit duren.
2. In de situaties, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a en b, wordt gebruik gemaakt van een inventarisatierapport als bedoeld in artikel 4.54a, derde lid, en indien van toepassing, van een werkplan als bedoeld in artikel 4.50, aangepast op basis van de bepalingen van dit besluit, zoals dit luidt na de datum van inwerkingtreding van dit besluit.
3. Indien de werkzaamheden als bedoeld in artikel 4.54a, eerste lid, starten na inwerkingtreding van dit besluit, wordt daarbij gebruik gemaakt van een inventarisatierapport als bedoeld in artikel 4.54a, derde lid, dat is aangepast op basis van de bepalingen van dit besluit, zoals deze luiden na de datum van inwerkingtreding van dit besluit.

ARTIKEL VI

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

CONCEPT

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

CONCEPT

Nota van toelichting

1. Inleiding

Asbest is een gevaarlijke stof die verschillende vormen van kanker kan veroorzaken. Het risico op kanker hangt af van hoeveel asbestvezels worden ingeademd. Vanwege het gevaar is het bewerken, verwerken en in voorraad houden sinds 1 juli 1993 verboden. Asbest is echter vóór 1993 in grote hoeveelheden toegepast en dus nog op vele plaatsen aanwezig in de maatschappij. Bij het verwijderen van asbest kunnen asbestvezels vrijkomen. Om dit zoveel mogelijk te voorkomen is het van belang dat dit zorgvuldig gebeurt. Daartoe bevat het Arbeidsomstandighedenbesluit (hierna: Arbobesluit) strenge voorschriften over het verwijderen van asbest. De werkgever moet de risico's van het verwijderen van asbest bepalen en daarop afgestemde maatregelen nemen, conform de stand van de wetenschap.
De huidige regels zijn streng - en daarmee beschermend voor werknemers – en dat blijft ook zo. Bescherming van de veiligheid en gezondheid van werknemers is het belangrijkste doel van de regelgeving, dit blijft voorop staan. Er is echter een aantal knelpunten vastgesteld in het stelsel. Zo is er behoefte aan meer eenduidige regels en worden er belemmeringen voor innovatie ervaren. De maatregelen die in de praktijk genomen worden zijn niet altijd in overeenstemming met het daadwerkelijke risico. Ook is het soms duur om asbest te saneren in verband met de maatregelen die genomen worden, zonder dat dit leidt tot betere gezondheidsbescherming van werknemers in de branche. Dit kan leiden tot onnodig hoge kosten en ondergraaft het draagvlak voor het stelsel. Eisen die door betrokkenen als onnodig worden ervaren kunnen leiden tot meer illegale (en onveilige) saneringen.
Het onderhavige besluit bevat wijzigingen in het Arbobesluit die nodig zijn om een aantal van de gesignaleerde knelpunten aan te kunnen pakken.

2 Hoofdlijnen van het voorstel

Op 27 september 2018 heeft de Staatssecretaris van Sociale Zaken een beleidsreactie aan de Tweede Kamer gezonden over het functioneren van het asbeststelsel[3]. Deze brief is een reactie op onderzoek van Tauw in 2017[4], en mede gebaseerd op een beleidsmatige verkenning en diverse gesprekken die zijn gevoerd met sociale partners en andere partijen binnen en buiten de asbestbranche. In de beleidsreactie werd een aantal maatregelen aangekondigd die de gesignaleerde knelpunten in het asbeststelsel aanpakken: de maatregelen hebben als uitgangspunt een zorgvuldig asbestbeleid, waarbij wetenschappelijke inzichten over asbestrisico's en werkwijzen centraal staan, waarbij de regels eenduidig zijn en waarbij ruimte is voor innovatie.
Wijziging van de regelgeving is een onderdeel van deze maatregelen. Voor de in het onderhavige besluit opgenomen onderdelen is wijziging van de regelgeving de beste oplossing, omdat de oorzaken van de gesignaleerde knelpunten deels in de regelgeving zelf liggen. Er ligt een taak voor de overheid om de voorschriften meer risicogericht te maken, en negatieve prikkels voor het nemen van beheersmaatregelen en/of realiseren van innovatie in de regelgeving weg te nemen. Het is natuurlijk ook mogelijk op andere manieren te bevorderen dat er meer risicogericht wordt gewerkt of dat er geïnnoveerd wordt, maar zolang de regelgeving zelf belemmeringen bevat die dit tegengaan zullen

[3] Kamerstukken II 2018/19, 25834, nr. 150.
[4] Onderzoek functioneren certificatiestelsel asbest (Tauw), bijlage bij brief van 20 oktober 2017, Kamerstukken II 2017/18, 25834, nr. 130.

CONCEPT

die oplossingen verre van optimaal blijven. Naast het aanpassen van de regelgeving wordt door het ministerie tegelijkertijd ingezet op andere beleidsmaatregelen en instrumenten om de stand van de wetenschap te verduidelijken en om innovatieve methoden mogelijk te maken.

Bij de aanpassingen in de regelgeving kunnen drie hoofdcategorieën onderscheiden worden. Deze worden hieronder kort aangeduid en zullen verderop nader worden toegelicht. De verbeteringen worden bereikt door:

1) verankeren van de certificatieplicht voor het verwijderen van inherent gevaarlijke asbesttoepassingen, waardoor het nemen van beheersmaatregelen en het daarmee omlaag brengen van de blootstelling van werknemers tot onder de grenswaarde niet langer vanzelf leidt tot het vervallen van de certificatieplicht bij werk aan eenzelfde asbesttoepassing. Certificatie is een borgingsinstrument voor deskundigheid, en bij bepaalde asbesttoepassingen is het gewenst dat deskundigheid op deze manier geborgd is en blijft ook, en juist, als het mogelijk is om door het nemen van (soms uitgebreide) maatregelen onder de grenswaarde te komen. Door het loskoppelen van de certificatieplicht van de risicoklassen wordt ook een in de regelgeving onbedoeld ingebouwde inherente ontmoediging voor innovatie en/of het nemen van beheersmaatregelen ter bescherming van de gezondheid van werknemers, weggenomen.

2) de regelgeving risicogerichter te maken: onder meer door:
- de eisen die aan eindbeoordeling worden gesteld te differentiëren;
- het instrument certificatie, als manier om deskundigheid bij het verwijderen van asbest te bevorderen en aan te tonen, gerichter in te zetten op díe activiteiten waarvoor dat ook echt nodig is; en
- in de regelgeving te verwijzen naar een op wetenschappelijke inzichten over risico's gebaseerd instrument.

3) een aantal verbeteringen aan te brengen waardoor **sommige voorschriften eenduidiger en daardoor beter handhaafbaar** worden, waaronder harmonisatie van enkele bepalingen van het Arbobesluit met het Asbestverwijderingsbesluit 2005 (hierna AVB).

Hieronder wordt eerst het systeem en doel van de indeling in risicoklassen toegelicht en daarna worden de drie hoofdcategorieën van wijzigingen verder toegelicht. Een meer gedetailleerde beschrijving van de wijzigingen is, waar nodig, te vinden in de artikelsgewijze toelichting.

2.1 Risicoklasse- indeling; uitgangspunten

Bij de introductie van drie risicoklassen in de asbestvoorschriften van het Arbobesluit in 2006[5] was het doel al om die regelgeving meer risicogericht te maken. Het uitgangspunt was dat in de laagste risicoklasse 1, minder zware eisen gesteld konden worden, in de hogere risicoklassen meer. Binnen de risicoklassen gold ook nog steeds het uitgangspunt dat werkgevers de bijbehorende maatregelen af zouden stemmen op de daadwerkelijke risico's. Als er geen metingen waren, waren worst-case aannames de basis. Dit is later ook verwerkt in een ontwikkeld instrument: SMArt. Maar uitgangspunt was ook dat door

[5] Stb. 2006, 348

CONCEPT

partijen in het veld door middel van metingen aangetoond zou kunnen worden dat de risico's beheerst waren en indeling in een lagere risicoklasse op zijn plaats was.

De indeling in risicoklassen heeft goed gewerkt door te realiseren dat er in risicoklasse 1 minder strenge eisen gelden en in de hogere risicoklassen een strenger regime moet worden toegepast. Dit verschil is in de praktijk bepalend voor de maatregelen die genomen worden. Ook heeft dit gestimuleerd tot meting van de blootstelling. Tegelijkertijd moet vastgesteld worden dat het werken met risicoklassen in de perceptie van partijen "in de plaats" komt van het daadwerkelijke afstemmen van maatregelen op de risico's.
Er worden daarmee door partijen in de asbestsector maar twee beheersregimes gehanteerd: risicoklasse 1 of risicoklasse 2/2A. Dit gaat voorbij aan de verantwoordelijkheid/ verplichting van de werkgever om de risico's te inventariseren, evalueren en daarop afgestemde maatregelen te nemen.
Het overgrote deel van de metingen die worden gedaan is er voornamelijk op gericht om te laten zien dat ***op een bepaalde projectlocatie*** de concentratie asbestvezels onder de grenswaarde komt (en daarom het risicoklasse 1 regime gevolgd mag worden). Dit heeft echter niet of nauwelijks geleid tot een "vertaling" van de metingen op projectlocatie naar terugschaling in risicoklasse op ***landelijk*** niveau. Daardoor bleef de aanname a priori bij veel werkzaamheden een indeling in risicoklasse 2. Om deze standaardwaarde aan te passen, worden op projectlocatie vervolgens steeds opnieuw - soms vergelijkbare - metingen verricht, steeds opnieuw voor rekening van de opdrachtgever.

De wijzigingen in onderhavig besluit zetten de in 2006 in gang gezette richting verder door: de meeste in dit besluit opgenomen wijzigingen hebben als doel verdere differentiatie mogelijk te maken, en de feitelijke risico's (nog) meer bepalend te laten zijn voor de te nemen maatregelen. Daarbij blijven de risicoklassen bestaan en blijven de grenswaarden voor de risicoklasse-indeling onveranderd.
De verplichting voor de werkgever om de blootstelling tot onder de grenswaarden te brengen blijft het uitgangspunt. Dit uitgangspunt krijgt door deze wijzigingen meer nadruk en de werkgever worden hiertoe ook meer handvatten en concrete aanwijzingen geboden.

2.2 Verankeren van de certificatieplicht voor inherent gevaarlijke asbesttoepassingen
Het Arbobesluit geeft in hoofdstuk 4, afdeling 5, paragraaf 6, voorschriften over certificatie bij het werken met asbest. Deze geven aan dat:
- asbestinventarisatie (- behoudens uitzonderingen) door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf moet plaatsvinden (artikel 4.54a, derde lid);
- het (deels) afbreken van gebouwen waar asbest in is verwerkt, of het verwijderen van asbest hieruit, moet plaatsvinden door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf (artikel 4.54d, eerste lid);
- en dat deze werkzaamheden moeten plaatsvinden door of onder voortdurend toezicht van personen met een certificaat voor het toezichthouden op werken met asbest (artikel 4.54d, vijfde lid) of door personen met een certificaat voor het verwijderen van asbest (artikel 4.54d, zevende lid).
In het vervolg van deze nota van toelichting wordt met het woord 'certificatieplicht' gedoeld op de voorschriften voor certificatie voor asbestverwijdering, die zijn opgenomen in artikel 4.54d, tenzij specifiek anders aangegeven.
Tot dusver gold de certificatieplicht (op grond van artikel 4.54d, eerste lid, van het Arbobesluit) alleen voor werkzaamheden in risicoklasse 2 of 2A.

CONCEPT

In het onderhavige besluit vervalt deze automatische koppeling met de risicoklasse en wordt de plicht tot certificatie gekoppeld aan het type asbesttoepassing dat verwijderd moet worden. Of certificatie dus verplicht is, wordt daarmee niet meer afhankelijk van het aantal vezels in de lucht tijdens een specifieke asbestverwijdering op die bepaalde plek. De verplichting wordt gekoppeld aan asbesttoepassingen waarvan in het algemeen gesproken verwacht mag worden dat deze de ***potentie*** hebben om te leiden tot een hoge blootstelling aan asbestvezels.
Dit is een veel "statischer" en dus robuuster criterium omdat het aanwezige asbest bepaalt of er gecertificeerd verwijderd moet worden, en dit niet afhangt van de vraag of op die plaats door een bepaalde asbestverwijderaar al dan niet tijdens de verwijdering een blootstellingsniveau (net) boven of (net) onder de grenswaarde wordt bereikt. Daarmee wordt de certificatieplicht dus duidelijk "verankerd" voor asbesttoepassingen die inherent gevaarlijker zijn omdat zij de potentie hebben tot hoge blootstelling. Daarmee is vooraf al duidelijk wat de eisen voor een bepaald type asbestverwijdering zijn en hoeft hier minder discussie over plaats te vinden. Door de eis van certificering los te koppelen van de risicoklasse wordt tevens een inherente tegenstrijdigheid in de regelgeving opgelost. Die hield in dat als bepaalde werkzaamheden in risicoklasse 1 kwamen door het nemen van beheersmaatregelen waarvoor bepaalde deskundigheid nodig is, deze eis van deskundigheid daarmee juist verviel.
Bovendien werden door de koppeling van certificatie aan risicoklasse gecertificeerde bedrijven niet gestimuleerd om de blootstelling van werknemers zo laag mogelijk te houden of om open te staan voor innovaties.

De certificatieplicht wordt nu gekoppeld aan bepaalde soorten asbesttoepassingen, specifiek asbesttoepassingen die de potentie hebben te leiden tot een hoge blootstelling. Zo is vooraf, al in de inventarisatiefase, duidelijk of de verwijdering van de asbesttoepassing certificatieplichtig is of niet. De specifieke aanpak of methode van de verwijdering kan dan nog invloed hebben op de verwachte blootstelling (en dus de risicoklasse en de maatregelen die bij de risicoklasse horen), maar dit kan niet meer leiden tot vervallen van de certificatieplicht.

De omschrijving "de potentie hebben om te leiden tot hoge blootstelling" geeft aan dat het niet zo is dat bij verwijdering van deze asbesttoepassingen in alle gevallen hoge blootstelling plaatsvindt. Bij de meeste asbesttoepassingen is het mogelijk om, door zorgvuldig te werken en beheersmaatregelen te nemen, de blootstelling beperkt te houden; dit is ook verplicht op grond van de regelgeving. Tot dusverre was echter zoals gezegd het effect van het nemen van beheersmaatregelen dat wanneer daardoor inschaling in risicoklasse 1 plaatsvond, de eis van certificatie als borgingsinstrument verviel. Dat is niet in alle gevallen gewenst: als er gewerkt wordt met toepassingen waaraan inherent gevaren verbonden zijn (dus toepassingen met de potentie tot hoge blootstelling) is het wenselijk dat de certificatieplicht wél geldt en blijft gelden.

Asbesttoepassingen waarvoor geen certificatieplicht gaat gelden, zijn díe toepassingen waarvan duidelijk is dat bij verwijderingswerkzaamheden de blootstelling aan asbestvezels in het algemeen beperkt blijft (zelfs wanneer zich incidenten zouden voordoen, bijvoorbeeld door menselijke fouten, onzorgvuldige uitvoer, of andere gedragselementen). Duidelijk moet zijn dat er niets veranderd is aan het inzicht dat asbest een gevaarlijke stof is. Daarom moeten ook bij het werken met dit soort

CONCEPT

asbesttoepassingen zowel werkgever als werknemers deskundigheid hebben[6] en aan de strenge eisen voldoen die specifiek en te allen tijde gelden bij het verwijderen van asbest[7]. Tevens moeten werknemers voldoende voorlichting en onderricht krijgen[8]. Het in aanvulling daarop aantonen van de deskundigheid door middel van certificatie, met alle bijbehorende verplichtingen, wordt in die gevallen echter niet nodig geacht.

Voor een antwoord op de vraag hoe onderscheid gemaakt kan worden tussen een groep asbesttoepassingen waarvoor certificatie aangewezen is, en een groep waarvoor dit minder noodzakelijk is, is advies uitgebracht door TNO.[9]
TNO beschrijft daarin dat op basis van met name verschillen in hechtgebondenheid, onderscheid tussen twee groepen kan worden gemaakt. In de ene groep (die wordt aangeduid met "de potentie tot hoge blootstelling hebbend") gaat het om toepassingen die niet- of slecht gebonden asbest bevatten, die over het algemeen hogere concentraties asbest bevatten, en waar bij asbestverwijdering (veel) hogere vezelaantallen worden gemeten. Daardoor is ook de kans op onverwacht hoge blootstellingen (bijvoorbeeld als gevolg van een incident of onachtzaamheid) hoger dan bij de andere groep. Daarnaast zullen voor die groep met de potentie tot hoge blootstelling vaker specialistische beheersmaatregelen genomen moeten worden, waardoor de complexiteit van de werkzaamheden toe kan nemen.

Al deze factoren rechtvaardigen dat voor deze groep asbesttoepassingen borging van de deskundigheid door middel van een bedrijfscertificaat voor het proces van asbestverwijdering en een persoonscertificaat voor de personen die asbest verwijderen of die daarop toezicht houden wordt gevraagd. Én dat die eisen inzake certificatie ook blijven gelden indien door het nemen van (innovatieve) beheersmaatregelen, op een bepaalde locatie tijdens het verwijderen van asbest een concentratie van asbestvezels onder de grenswaarden wordt bereikt.

Aan verschillende onafhankelijke experts op relevante deelterreinen (asbesttoepassingen, blootstelling en/of gezondheidseffecten) is gevraagd een reactie te geven op het advies in het TNO-rapport ter voorbereiding van de te maken beleidskeuzes. Dit heeft geleid tot een vijftal beschouwingen over het TNO rapport, waarin een aantal aandachtspunten wordt aangereikt[10]. Verschillende, vaak meerdere malen aangereikte aandachtspunten zijn van invloed geweest op de keuzes die verwerkt zijn in dit wijzigingsbesluit en de daarop gebaseerde wijziging van de

CONCEPT

---

[6] De werkgever moet risico's inventariseren en maatregelen nemen om die zoveel mogelijk te voorkomen, dit vloeit voort uit artikel 5 van de Arbowet en artikel 4.2 van het Arbobesluit. Hij laat zich daartoe bijstaan door deskundige werknemers (artikel 13 Arbowet) en voor bepaalde taken, waaronder het toetsen van de RI&E, door arbokerndeskundigen (artikel 14 Arbowet) Hij moet zorgen dat werknemers over een zodanige basiskennis beschikken, dat zij voldoende in staat zijn de daaraan verbonden gevaren te onderkennen en te voorkomen (artikel 4.1.c, onder k, van het Arbobesluit) en specifieke deskundigheid hebben in verband met gebruik en onderhoud van arbeidsmiddelen (art. 7.6 van het Arbobesluit)
[7] Hoofdstuk 4, Afdeling 5 van het Arbobesluit.
[8] zie artikel 8 van de Arbowet, artikel 4.10d en 4.45a en 4.45b van het Arbobesluit
[9] Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes, TNO 2019 R11239, TNO 2019 en verduidelijkende samenvatting Memorandum Nieuwe aanpak risico's bij werkzaamheden asbest, TNO, 2021, in te zien op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/11/09/aanpassingen-asbestregelgeving
[10] De reviews en een reactie van TNO hierop zijn in te zien op https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/11/09/aanpassingen-asbestregelgeving

Arbeidsomstandighedenregeling (hierna: Arboregeling). Dit heeft onder meer geleid tot het maken van nader onderscheid binnen de hoofdproductgroep asbestcement, waarbij voor bepaalde subcategorieën is besloten deze wel te beschouwen als "met de potentie tot hoge blootstelling". Ook voor geweven/geperste toepassingen is een nader onderscheid uitgewerkt en is een specifieke uitzondering benoemd van een toepassing die juist niet beschouwd wordt als "met de potentie tot hoge blootstelling". Dit is verder uitgewerkt in de Arboregeling.

In de Arboregeling is een lijst opgenomen met asbesttoepassingen die beschouwd worden als "met de potentie tot hoge blootstelling aan asbestvezels" (waarvoor de certificatieplicht dus geldt).
Het gaat om:
- asbestcementtoepassingen in een binnenruimte, tenzij ze losliggen of geklemd zijn;
- dakbedekkingen van asbestcement, en asbestcement leien;
- overige asbestcementtoepassingen in een buitensituatie indien zij sterk verweerd zijn;
- geweven of geperste asbesttoepassingen, met uitzondering van meszekeringen, en van pakkingen in procesinstallaties;
- lichtgebonden asbesttoepassingen; en
- niet-gebonden asbesttoepassingen.

Deze lijst wordt, met voorbeelden van belangrijke specifieke toepassingen, in de Arboregeling verder toegelicht.

Belangrijk is, mede naar aanleiding van de genoemde reviews, om op te merken dat bij deze wijziging het uitgangspunt dat de risico's bepalend moeten zijn voor de te nemen beheersmaatregelen niet wordt verlaten. Dat uitgangspunt krijgt door dit wijzigingsbesluit zelfs meer nadruk. De risicoklassen 1 en 2 blijven bestaan en de grenswaarden voor de klasse-indeling blijven onveranderd.

De grenswaarden geven aan wat de maximale hoeveelheid asbestvezels in de lucht is waaraan een werknemer mag blootstaan (als tijdgewogen gemiddelde over 8 uur per dag). Voor asbestvezels ligt de grenswaarde op 2000 vezels/m3 zowel voor chrysotiel als amfibolen (zie artikel 4.46 van het Arbobesluit). Bij asbest vormt deze grenswaarde tevens de "grens" tussen risicoklasse 1 en risicoklasse 2. Komt bij een specifieke asbestverwijdering het blootstellingsniveau niet boven de grenswaarden, dan betreft het werkzaamheden in risicoklasse 1. Hier gelden alle maatregelen in paragraaf 3 van Afdeling 5 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit[11]. In risicoklasse 2, dus boven de grenswaarden, gelden nog aanvullende maatregelen (paragraaf 4 van Afdeling 5)[12]. Deze eisen gelden al en blijven ook gelden.

Voor het verwijderen van asbest in risicoklasse 2 blijven dus meer en strengere regels gelden dan in risicoklasse 1. Onderstaande afbeeldingen geven ter verduidelijking de bestaande en de nieuwe situatie weer.

---

[11] Dat zijn onder andere preventieve maatregelen nemen, gesloten afval afvoeren, voorlichting, onderricht, blootstelling bepalen, rustpauzes, vooraf melden, en maatregelen bij (incidentele) overschrijding van de grenswaarde.
[12] Onder andere moeten dan in risicoklasse 2, dus wanneer de grenswaarde wordt overschreden, persoonlijke beschermingsmiddelen worden gebruikt, vezelemissie worden voorkomen (bijvoorbeeld door het bouwen van een containment), moet een werkplan worden opgesteld, arbeidsgezondheidskundig onderzoek worden aangeboden, en een onafhankelijke eindbeoordeling en registratie van werknemers plaatsvinden.

CONCEPT

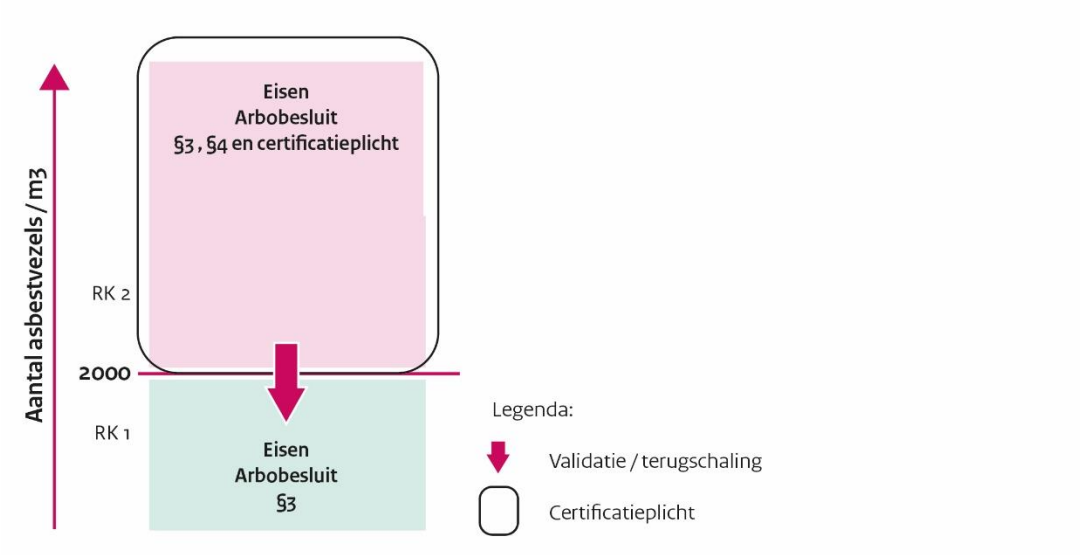

Afbeelding 1: Deze afbeelding geeft de bestaande situatie weer met de risicoklassen (rk 1 en rk 2) met bijbehorende eisen en de mogelijkheid tot terugschaling van risicoklasse 2 naar 1, waarbij dan de certificatieplicht vervalt.

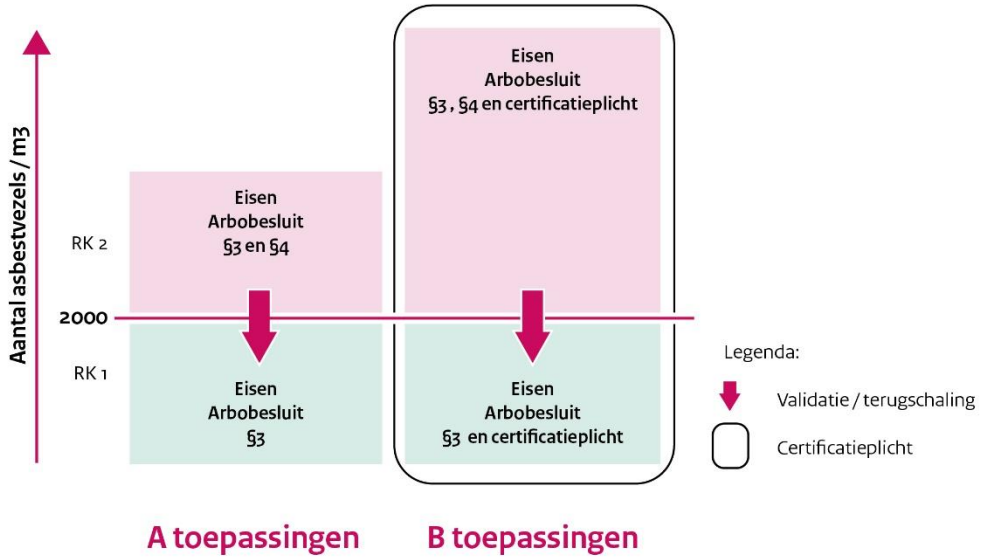

Afbeelding 2: In bovenstaande afbeelding waarin de nieuwe situatie wordt weergegeven, wordt met de A en B toepassingen verwezen naar respectievelijk de toepassingen die niet worden aangemerkt als "met potentie tot hoge blootstelling"(A) en de toepassingen die wel worden aangemerkt als "met potentie tot hoge blootstelling" (B).) Het geeft aan dat de bestaande risicoklassen (rk 1 en rk 2) met bijbehorende eisen blijven bestaan en dat terugschaling hierin mogelijk blijft. De certificatieplicht wordt van toepassing op alle B toepassingen, dus ook die in risicoklasse 1. Een lijst van B toepassingen wordt opgenomen in de Arboregeling (artikel 4.30c).

Net zoals bij andere kankerverwekkende stoffen geldt ook bij asbest dat, los van de grenswaarde, de blootstelling moet worden geminimaliseerd. Dit principe vindt, meer dan voorheen, uitwerking in het nieuwe beoordelingsinstrument SMART-nieuwe stijl (afgekort: SMART-ns) wat het huidige SMArt gaat vervangen, zie hierover paragraaf 2.3.2).

2.3 Risicodifferentiatie en risicogerichter maken van de regelgeving
Een aantal andere wijzigingen is gericht op het verder differentiëren naar risico. Dit geldt met name voor de wijzigingen op het gebied van de **eindbeoordeling**. Daarnaast gaat het om in de regelgeving **aanwijzen van een nieuw instrument SMART-ns**. Tenslotte om **enkele overige wijzigingen.**

2.3.1 Eindbeoordeling
De **eindbeoordeling** heeft als doel vast te stellen of de asbestverwijdering goed is afgerond en of de ruimte na de asbestverwijdering betreden kan worden zonder dat verdere bijzondere beschermingsmaatregelen genomen hoeven te worden. Tot dusverre was alleen in risicoklasse 2 een eindbeoordeling door een onafhankelijke eindinspectie-instelling verplicht, altijd bestaande uit een visuele inspectie, (in een binnenruimte) gevolgd door luchtmetingen.

De eisen inzake de eindbeoordeling worden op de volgende manier meer afgestemd op het te verwachten risico.

Ten eerste wordt gekozen voor het uitgangpunt dat wanneer het doel van de eindbeoordeling bereikt kan worden door alleen een visuele inspectie uit te voeren, dit de voorkeur heeft boven het aanvullend verplichten tot het uitvoeren van luchtmetingen. Dat wil zeggen dat luchtmetingen alleen voorgeschreven zouden moeten worden wanneer er een reële kans is op overschrijdingen van de waarde waarop wordt getoetst. Op basis van het uitgangspunt dat de asbestvezels tijdens de asbestverwijdering door ventilatie en/of afzuiging worden weggezogen, mag volgens het TNO -rapport verwacht worden dat als tijdens de asbestverwijdering sprake is van een vezelconcentratie van minder dan 10.000 asbestvezels/m3, er geen of nauwelijks nog vezels meer in de lucht zullen zijn tijdens de eindbeoordeling. Het doen van luchtmetingen na de visuele inspectie, heeft dan geen toegevoegde waarde meer. Daarom is deze waarde als criterium gekozen voor het al dan niet vereisen van een luchtmeting. Het criterium van 10.000 vezels/m3 (dat is opgenomen in artikel 4.51a, derde lid, van het Arbobesluit) wordt gezien als een conservatieve (beschermende) keuze en is gebaseerd op modelmatige overwegingen. Het is niet uitgesloten dat in de toekomst op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten zal blijken dat luchtmetingen in meer situaties geen toegevoegde waarde hebben. In dat geval kan het criterium worden herzien volgens de stand van de wetenschap.

Ten tweede zal, met dezelfde argumentatie, ook voor de bestaande - scherpere - amfiboolspecifieke toetswaarde[13] bij de eindmeting van 2000 amfibole asbestvezels/m3 gaan gelden dat deze alleen wordt ingezet als verwacht mag worden dat tijdens de asbestverwijdering meer dan 10.000 amfibole vezels/m3 te verwachten zijn. Bij minder

[13] De toetswaarde is de getalsmatige norm die gehanteerd wordt bij de eindbeoordeling om op basis van de luchtmetingen, verricht na afloop van de asbestverwijdering, te bepalen of de ruimte kan worden vrijgegeven. Deze term 'toetswaarde dient niet verward te worden met de term 'grenswaarde' (die geldt als norm voor een maximale blootstelling tijdens asbestverwijderen, gemiddeld over 8 uur per dag).

CONCEPT

dan 10.000 amfibole vezels/m3 tijdens de asbestverwijdering zijn geen of nauwelijks amfibole vezels in de lucht ná de asbestverwijdering te verwachten, zeker niet hoger dan de toetswaarde van 2000 vezels/m3. Ook hier geldt dat niet uitgesloten is dat in de toekomst op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten het criterium kan worden herzien.

In de regelgeving was tot dusver voor de strengere amfiboolspecifieke toetswaarde een aantal uitzonderingen opgenomen (in het nu vervallen artikel 4.53c, tweede lid, van het Arbobesluit en het oude artikel 4.30 van de Arboregeling). Deze uitzonderingen waren opgenomen omdat er geen specifieke gegevens waren over te verwachten aantallen amfibole asbestvezels. Het instrument SMArt hanteerde daarom sterk 'worst-case' uitgangspunten, terwijl de eindmeting met de strengere toetswaarde bedoeld was voor die toepassingen waarbij hogere concentraties amfibolen aan de orde zouden kunnen zijn. Relevant bij deze afweging was dat de strengere toetswaarde in de praktijk noopt tot toepassen van een andere, meer kostbare meetmethode, Scanning Electron Microscope (SEM).
Inmiddels zijn er meer meetgegevens beschikbaar, en wordt SMArt ook vervangen door een meer risicogericht instrument (SMART-ns). De genoemde uitzonderingen zijn daarom niet meer nodig. Asbestverwijderingen die leiden tot blootstellingen hoger dan 10.000 amfibole asbestvezels/m3 krijgen een eindmeting met een lagere toetswaarde van 2000 asbestvezels/m3 zoals hiervoor beschreven. Voor de meeste asbestverwijderingswerkzaamheden die onder de genoemde uitzonderingen vielen zal dit naar verwachting niet aan de orde zijn; daar zal dan alleen nog een visuele inspectie aan de orde zijn zoals hiervoor beschreven.

Ten slotte wordt het aantal situaties waarin een eindbeoordeling verplicht is, uitgebreid doordat bij asbestverwijdering in risicoklasse 1 in een binnenruimte de verplichting wordt ingevoerd om een onafhankelijke visuele eindbeoordeling te laten doen door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling, maar alleen voor die asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot hoge blootstelling (zoals hiervoor toegelicht en zoals nader zal worden bepaald in de Arboregeling). Voor die toepassingen, waarbij onzorgvuldig werken eerder tot verspreiding van asbestvezels zal leiden, wordt de extra garantie van een onafhankelijke eindbeoordeling na de asbestverwijdering, van toegevoegde waarde geacht.

2.3.2. Aanwijzing beoordelingsinstrument SMART-ns
Het onderhavige besluit introduceert in het Arbobesluit een **door de minister aan te wijzen beoordelingsinstrument**. Hiervoor wordt een instrument aangewezen met twee functies. Ten eerste wordt hiermee de stand van de wetenschap en de professionele dienstverlening verduidelijkt ten aanzien van de door de werkgever te treffen maatregelen. Hiervoor is gekozen, omdat is vastgesteld dat in de asbestsector veel discussies zijn over welke maatregelen genomen dienen te worden op basis van de stand van de wetenschap. Dit leidt ook geregeld tot juridische procedures. Het aanwijzen van een instrument door de minister verschaft hierover de gewenste duidelijkheid.
Ten tweede kan met behulp van dit instrument het blootstellingsniveau worden vastgesteld, waarbij, gelet op de stand van de wetenschap, gebruik is gemaakt van meetgegevens.

In de Arboregeling wordt voor beide functies het instrument **SMART-ns** aangewezen. SMART-ns is een nieuw instrument (IT-tool) dat momenteel wordt ontwikkeld in opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en naar

CONCEPT

verwachting in het derde kwartaal van 2021 wordt opgeleverd. Het wordt meer risicogericht dan het huidige instrument SMArt dat feitelijk alleen de van toepassing zijnde risicoklasse aangeeft: SMART-ns zal nauwkeuriger het verwachte blootstellingsniveau vaststellen en te nemen maatregelen aangeven en minder 'worst-case'-aannames bevatten en steeds de actuele stand van de wetenschap weergeven zoals vastgesteld door TNO. Bij de onderhavige wijziging is het nodig dat SMART-ns beschikbaar is als flankerend beleid. Het maakt de verwachte blootstellingsniveaus inzichtelijk en dit is noodzakelijk voor een werkgever om aan de regelgeving te kunnen voldoen (zonder vanaf de eerste dag uitgebreide metingen tijdens het verwijderen van asbest te hoeven verrichten).
In paragraaf 6 wordt dieper ingegaan op de rolverdeling van de betrokken partijen bij ontwikkeling en gebruik van SMART-ns.

2.3.3 Overige wijzigingen
Er zijn nog drie **overige wijzigingen** die voortvloeien uit het streven de regelgeving meer risicogericht te maken.
Ten eerste wordt, hoewel een asbestinventarisatie verplichte basis blijft voor een asbestverwijdering, de verplichting om de risicoklasse te bepalen niet meer bij de inventariseerder gelegd. Er wordt - omdat de risicoklasse mede afhangt van de te volgen werkwijze, die door de asbestverwijderaar wordt bepaald - meer aangesloten bij het algemene uitgangspunt dat de werkgever de risico's in kaart moet brengen in het kader van de RI&E- verplichting (artikel 4.2 van het Arbobesluit). Het uitgangspunt dat de inventariseerder alle feitelijke gegevens over het asbest ter plekke vaststelt (zoals aard, positie, hoeveelheid asbest), verandert niet.

Ten tweede wordt de uitzondering op de mogelijkheid om ontheffing of vrijstelling te verlenen op de bepalingen in afdeling 5, opgeheven voor die bepalingen waarvoor daar, op grond van het internationale recht, een mogelijkheid toe bestaat. Dit maakt het in de toekomst mogelijk om - indien nodig en verantwoord – bijvoorbeeld in het kader van een pilot, (evt. tijdelijk) onder voorwaarden af te wijken van bepaalde voorschriften, indien dit in het algemeen belang wordt geacht en veilig kan gebeuren, zulks ter beoordeling aan de Inspectie SZW.

Ten slotte zijn de bestaande uitzonderingen op de inventarisatieplicht zoals geformuleerd in artikel 4.54b van het Arbobesluit voor een drietal situaties uitgebreid. Bij deze drie situaties is sprake van werkzaamheden met een bekend (beperkt) risico en/of met een routinematig karakter (dat wil zeggen dat een inventarisatie altijd tot dezelfde uitkomst leidt) of sprake is van een ander prioritair gezondheidsrisico.
Daarom is het Arbobesluit ten aanzien van het uitzonderen van de betreffende werkzaamheden aangepast, en worden dezelfde wijzigingen doorgevoerd in de opsomming van uitzonderingen op de inventarisatieplicht in het AVB (artikel 4, tweede lid).
Door de relatie met artikel 4.54d, derde lid, van het Arbobesluit, betekent de uitbreiding van de uitzonderingen op de verplichting om te laten inventariseren door een gecertificeerd bedrijf dat ook het verwijderen van het asbest bij de genoemde werkzaamheden niet meer door een gecertificeerd bedrijf hoeft te worden gedaan.

2.4 Eenduidiger en/of beter handhaafbaar maken
Er worden enkele wijzigingen doorgevoerd die gericht zijn op het eenduidiger en beter handhaafbaar maken van bepaalde voorschriften in het Arbobesluit. Deze worden in

CONCEPT

algemene zin toegelicht in paragraaf 8, Toezicht en handhaving. Verder worden zij toegelicht onder de betreffende artikelen in de artikelsgewijze toelichting.

3. Verhouding tot hoger recht

De artikelen van afdeling 5 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit vloeien voor een groot deel voort uit de implementatie van Europese richtlijnen ter bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk. Voor de beroepsmatige blootstelling aan asbest is daarbij het meest relevant Richtlijn 2009/148/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico’s van blootstelling aan asbest op het werk waarin de eerdere richtlijnen op dit gebied zijn gecodificeerd.
Bij aanpassing van het Arbobesluit moet uiteraard steeds bezien worden hoe de gewenste aanpassingen zich verhouden tot de verplichtingen uit hoofde van de EU-regelgeving om te voorkomen dat een eerdere noodzakelijke implementatie door een latere wijziging ondergraven zou worden. Daarom is in het kader van de onderhavige wijziging van het Arbobesluit een analyse gemaakt waarin is aangegeven hoe de nieuwe artikelen zich verhouden tot de richtlijnbepalingen. Daaruit blijkt dat de voorgenomen wijzigingen passen binnen het Europese recht en gezien kunnen worden als invulling van de betreffende richtlijn.

Op grond van het Arbobesluit kan van sommige voorschriften of verboden een ontheffing worden verleend. Dit is geregeld in afdeling 2 van hoofdstuk 9 van het Arbobesluit. Ten aanzien van de asbestregelgeving (afdeling 5 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit) gold op grond van artikel 9.19, onderdeel d, van het Arbobesluit dat daarvan géén vrijstelling of ontheffing kon worden verleend. Dit artikel wordt aangepast, zodat wel ontheffing of vrijstelling kan worden verleend voor sommige bepalingen, indien dat nodig en verantwoord is.
Er kan geen vrijstelling of ontheffing worden verleend van de voorschriften die voortvloeien uit EU-richtlijnen en IAO-verdragen. Dit zijn immers minimumvoorschriften, waarvan per definitie geen vrijstelling of ontheffing kan worden verleend. Een uitzondering kan worden gemaakt voor (bepalingen van) EU-richtlijnen en IAO-verdragen die uitdrukkelijk bepalen dat van (delen van) een dergelijke internationale regeling vrijstelling of ontheffing mogelijk is, of die ruimte laten voor nationale invulling.

4. Verhouding tot nationale regelgeving

Arbeidsomstandighedenwet
Het Arbobesluit is gebaseerd op de Arbeidsomstandighedenwet (hierna: Arbowet). Het uitgangspunt van de Arbowet is dat werkgevers primair verantwoordelijk zijn voor de arbeidsomstandigheden van hun werknemers. Iedere werkgever moet op grond van artikel 3 van de Arbowet zorgen voor de veiligheid en gezondheid van zijn werknemers en daartoe een beleid voeren dat gericht is op zo goed mogelijke arbeidsomstandigheden. Daarbij moet hij, gelet op de stand van de wetenschap en de professionele dienstverlening, het werk zo organiseren dat daarvan geen nadelige invloed van het werk uitgaat op de veiligheid en de gezondheid van de werknemer, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd. Het Arbobesluit bevat hier nadere invulling van die verplichtingen. De onderhavige wijziging van het Arbobesluit past daar ook in.

Arbeidsomstandighedenregeling

CONCEPT

De Arboregeling bevat in paragraaf 4.7 bijzondere voorschriften voor asbest. Deze regeling wordt tegelijk met het Arbobesluit aangepast op de volgende punten:

1) vervallen van de "uitzonderingen in geval van eindmeting" in artikel 4.30. Deze uitzonderingen zijn niet meer nodig, zoals is toegelicht in paragraaf 2.3.1 van deze nota van toelichting;
2) opnemen van een artikel waarin het beoordelingsinstrument voor vaststelling van het blootstellingsniveau, en het instrument voor weergave van de stand van de wetenschap en de professionele dienstverlening wordt aangewezen. Dit is toegelicht in paragraaf 2.3.2 van deze nota van toelichting;
3) opnemen van een artikel waarin nader wordt aangegeven op welke wijze de gegevens aan de toezichthouder beschikbaar worden gesteld;
4) opnemen van een artikel waarin wordt bepaald welke asbesttoepassingen de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling, zoals bepaald in het nieuwe artikel 4.54d van het Arbobesluit en toegelicht in paragraaf 2.2 van deze nota van toelichting.

Al deze wijzigingen zullen per artikel in de toelichting bij de Arboregeling nader worden toegelicht.

Certificatieschema's
Een aantal wijzigingen van het Arbobesluit en de Arboregeling heeft gevolgen voor het Certificatieschema voor de Procescertificaten Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering en het Certificatieschema voor de Persoonscertificaten Deskundig Asbest Verwijderaar niveau 1 en niveau 2 (DAV-1 en DAV-2) en Deskundig Toezichthouder Asbestverwijdering (DTA). Deze certificatieschema's moeten uiteraard aansluiten bij de inhoud van Arbobesluit en Arboregeling en zullen op die punten aangepast moeten zijn bij de inwerkingtreding van dit wijzigingsbesluit. Het gaat dan onder andere om technische verwijzingen naar de risicoklassen en verwijzing naar het te gebruiken instrument (SMART-ns).

Asbestverwijderingsbesluit 2005
Het AVB bevat ook voorschriften voor asbestinventarisatie en asbestverwijdering. Waar het Arbobesluit deze voorschriften geeft ten aanzien van de werkgever en de werknemer, bevat het AVB de verplichtingen voor de opdrachtgever van de asbestverwijdering, en voor de particuliere eigenaar van een gebouw of object die zelf asbest wil verwijderen. Deze bepalingen moeten uiteraard op elkaar aansluiten en er mag geen discrepantie tussen beide besluiten zijn. Daarom hebben de wijzigingen in het Arbobesluit die gericht zijn op bovenbeschreven doelen ook geleid tot enkele technische wijzigingen in het AVB. Het AVB regelt in artikel 3 de verplichting tot het (laten) inventariseren van asbest en de uitzonderingen op die inventarisatieplicht. Tevens zijn in artikel 4 enkele uitzonderingen op de plicht geformuleerd. In het Arbobesluit is in artikel 4.54b ook een lijst met uitzonderingen opgenomen van werkzaamheden waarvoor de verplichting tot het inschakelen van een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf niet geldt. Het is wenselijk dat de uitzonderingen op de inventarisatieplicht voor bedrijven in beide besluiten identiek zijn. Daartoe worden beide opsommingen met deze wijzigingen ook geharmoniseerd.
Het AVB bevat ook bepalingen over het Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS). De verplichting tot het gebruik van het LAVS blijft gekoppeld aan de certificatieplicht voor asbestverwijdering. Daarmee blijft het gebruik van het LAVS gericht op situaties waarin sprake is van potentieel hogere risico's en blijft de stimulans tot naleving van de regels door de hele keten die het LAVS beoogt te waarborgen in stand. Wanneer door nieuwe

CONCEPT

metingen volgens gevalideerde methoden de asbestverwijdering in een lagere risicoklasse kan plaatsvinden, blijft daarmee toch opname in het LAVS verplicht.

Productenbesluit asbest
Het Productenbesluit asbest bevat het verbod om asbest of asbesthoudende producten te vervaardigen, in Nederland in te voeren, voorhanden te hebben, aan een ander ter beschikking te stellen, toe te passen of te bewerken. Dit besluit wordt niet gewijzigd. Wel werkt het Ministerie van IenW aan grondige herziening van dit besluit[14]. Eventuele consequenties voor het Arbobesluit worden bij die wijziging meegenomen en maken geen onderdeel uit van het onderhavige besluit, dat alleen dient tot wijziging in verband met het meer risicogericht en eenduidiger maken van de arboregelgeving en het anders formuleren van de certificatieplicht.

Bouwbesluit 2012
Ten aanzien van asbest wordt in het Bouwbesluit 2012 (hierna: het Bouwbesluit) geregeld wanneer en hoe men een sloopmelding moet doen wanneer bij het slopen van een bouwwerk asbest wordt verwijderd en welke norm geldt voor het aantal asbestvezels in de lucht in voor personen toegankelijke ruimten in bouwwerken.
Het Bouwbesluit regelt de verplichte sloopmelding bij het verwijderen van asbest en enkele uitzonderingen hierop. Daarnaast is geregeld hoe een sloopmelding gedaan moet worden. Dit was afhankelijk van de risicoklasse waarin een asbestverwijdering plaatsvond. In dit wijzigingsbesluit is dat veranderd vanwege de wijziging in het Arbobesluit. De verplichting tot het doen van een sloopmelding langs elektronische weg is voortaan afhankelijk van de vraag of sprake is van een asbesttoepassing die potentie heeft tot een hoge blootstelling zoals bedoeld in het Arbobesluit en nader uitgewerkt in de Arboregeling en dus door een gecertificeerd bedrijf word uitgevoerd (zoals hiervoor uitgebreid toegelicht onder paragraaf 2.2).
De norm voor het aantal asbestvezels in de lucht in bouwwerken in artikel 7.19, eerste lid, van het Bouwbesluit staat hier los van en is niet gewijzigd.

Besluit bouwwerken en leefomgeving (Bbl)
Het Besluit bouwwerken leefomgeving (Stb. 2018, 291) is een van de vier AMvB's die uitvoering geven aan de Omgevingswet. Het besluit bevat, samen met het Besluit activiteiten leefomgeving, de algemene regels waaraan burgers en bedrijven zich moeten houden als ze bepaalde activiteiten verrichten in de fysieke leefomgeving. Dit besluit bevat regels over veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid bij het (ver)bouwen van een bouwwerk, de staat van het bouwwerk, het gebruik van het bouwwerk en het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden.
Het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (Bbl), dat naar verwachting op 1 januari 2022 in werking zal treden, brengt regels uit onder andere het Bouwbesluit 2012 en het AVB betreffende bouwwerken en incidenten in één besluit samen. De regels ten aanzien van objecten blijven opgenomen in het AVB. De wijzigingen in die twee bestaande besluiten worden ook aangepast in het Bbl. Qua vorm en inhoud komen die overeen met de wijzigingen van het AVB en het Bouwbesluit 2012.

Voorgenomen wijzigingen Arbobesluit 2e tranche
In de brief met de beleidsreactie over het functioneren van het asbeststelsel[15] is

[14] Informatie over het asbestfonds en ontwikkelingen in de regelgeving voor asbest, 11 mei 2020, Kamerstukken II 2019/20, 25834 nr. 169
[15] Kamerstukken II 2018/19, 25834, nr. 150.

CONCEPT

aangekondigd dat de eisen uit de huidige certificatieschema's die gericht zijn op bescherming van werknemers tegen blootstelling aan asbest (en dus gaan over emissiebeheersing en werkwijzen) uit de schema's zullen worden gehaald en opgenomen zullen worden in de Arboregelgeving, beleidsregels of handhavingsrichtlijn. Het doel daarvan is de schema's meer als deskundigheids- en kwaliteitsbevorderend instrument te gebruiken, en de verantwoordelijkheid voor de basisregels voor veilig werken duidelijker bij de wetgever leggen.
Daarnaast zullen de bestaande uitzonderingen op de inventarisatieplicht opnieuw tegen het licht worden gehouden om te zien of elke uitzondering nog gerechtvaardigd en nog actueel is. Tevens zal worden verkend of een algemene uitzondering voor routinematige handelingen mogelijk is. Deze wijzigingen zullen in een tweede wijziging van het Arbobesluit worden opgenomen.
Aan de voorbereiding en uitwerking van deze voorgenomen wijzigingen wordt begonnen nadat het onderhavige besluit is gepubliceerd.

5. Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)

Het loskoppelen van de certificatieplicht van de risicoklasse-indeling zal leiden tot een beter klimaat voor het ontwikkelen en toepassen van innovatieve methoden waarmee de blootstelling aan asbestvezels verminderd kan worden. Er wordt hiermee immers een bestaande negatief werkende prikkel weggenomen. De oude systematiek ontmoedigde immers werkgevers om de blootstelling aan asbestvezels voor werknemers zo laag mogelijk te krijgen.
Ook gecertificeerde bedrijven hebben baat bij de wijziging van de regelgeving op dit gebied. Wanneer bij de asbestverwijdering de uitvoering van de werkzaamheden leidt tot een blootstelling onder de grenswaarden, geldt risicoklasse 1 en hoeven minder maatregelen te worden genomen, maar blijft de certificatieplicht van kracht (bij de asbesttoepassingen die de potentie hebben om te leiden tot hoge blootstelling).
Door het aanpassen van de voor gecertificeerde bedrijven ontmoedigende systematiek mag een positief effect verwacht worden op de bereidheid en de inzet van deze bedrijven om de blootstelling van werknemers te verlagen, eventueel door het toepassen van innovatieve werkwijzen.

Voor opdrachtgevers betekent de wijziging dat zij bij de asbesttoepassingen die niet worden aangewezen als "met de potentie tot hoge blootstelling" meer vrijheid hebben bij het maken van een keuze of zij de werkzaamheden laten verrichten door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf, of door bijvoorbeeld eigen (specifiek) deskundige medewerkers.

Een onafhankelijke eindboordeling kan een positief effect hebben op de kwaliteit van de (schoonmaak na) asbestverwijdering. Met de eisen die het gewijzigde Arbobesluit stelt aan de eindbeoordeling na asbestverwijdering wordt hierin ook meer differentiatie mogelijk gemaakt. Hiermee wordt het instrument eindbeoordeling efficiënter ingezet. Er is alleen nog een luchtmeting verplicht in situaties waar die echt een meerwaarde heeft. Voor een deel van de asbestverwijderingen waar voorheen een luchtmeting werd voorgeschreven, kan nu volstaan worden met eindbeoordeling in de vorm van een onafhankelijke visuele inspectie. Daarmee wordt voldoende gewaarborgd dat de ruimte na de asbestverwijdering weer veilig kan worden betreden.

Differentiatie vindt ook plaats door middel van inzet van het beoordelingsinstrument SMART-ns. SMART-ns stijl kan, meer dan het huidige SMArt, een gedetailleerde

CONCEPT

blootstellingsschatting genereren zodat de juiste maatregelen worden ingezet. Hierdoor kunnen onnodige maatregelen achterwege blijven en worden de regels eenvoudiger om na te leven. Daarnaast kan SMART-ns ook gebruikt worden om, indien nodig, op andere vlakken dan de blootstellingsschatting de stand van de wetenschap toe te lichten en te verduidelijken. Hierdoor kunnen discussies en onduidelijkheden daarover worden voorkomen of snel worden opgelost.
Ook het harmoniseren van de uitzonderingen op de inventarisatieplicht in het Arbobesluit (artikel 4.54b) met de uitzonderingen in artikel 4 van het AVB draagt bij aan meer eenduidigheid en betere handhaafbaarheid. Met hetzelfde doel zijn enkele andere aanpassingen in de formulering doorgevoerd.

De verduidelijking van enkele artikelen en het maatwerk in de te nemen maatregelen, met behulp van SMART-ns zullen ervoor zorgen dat het eenvoudiger wordt de regelgeving na te leven en de juiste maatregelen te treffen, zodat er meer focus komt op beperking van de blootstelling van werknemers aan asbestvezels. Eenduidige, proportionele, en duidelijk gecommuniceerde regels zijn ook makkelijker te handhaven. Handhavingsaspecten worden nader toegelicht in paragraaf 7 van deze toelichting.

6. Uitvoering

De wijziging van twee beheersregimes (één horend bij risicoklasse 1, één horend bij risicoklasse 2/2A) naar meer maatwerk in de te nemen maatregelen bij een asbestverwijdering leidt per definitie tot meer complexiteit. De uitvoering van deze maatregelen vindt voornamelijk plaats door de werkgever, voortvloeiend uit de verplichtingen in de Arbowet. Om er voor te zorgen dat de uitvoering desondanks niet ingewikkelder wordt, deze wijzigingen op een goede manier te introduceren bij de doelgroep én naleving te vergemakkelijken, wordt SMART-ns ingevoerd. SMART-ns geeft op een overzichtelijke manier aan welke eisen aan de werkgever worden gesteld in welk scenario, zowel op basis van de wet- en regelgeving als op basis van de stand van de wetenschap. Niet alleen kan met SMART-ns een gedetailleerde schatting worden gemaakt van de blootstelling die men bij specifiek bepaalde werkzaamheden kan verwachten, het instrument houdt ook rekening met omstandigheden en het soort asbesttoepassing en geeft ook overzichtelijk weer welke maatregelen daarbij volgens de regelgeving en de meest recente wetenschappelijke inzichten genomen moeten worden. Het instrument SMART-ns is op dit moment nog in ontwikkeling en moet opgeleverd, getest en toegankelijk zijn op het moment dat deze wijzigingen in werking treden om een goede uitwerking van de wijzigingen in de praktijk te vergemakkelijken.

Tijdens de ontwikkeling van SMART-ns wordt zo veel mogelijk de gebruiksvriendelijkheid van het oude SMArt gehandhaafd. SMART-ns is echter geen aanpassing van een bestaand instrument, maar een nieuw instrument met nieuwe functionaliteiten: in het bijzonder de inbouw van het door TNO ontwikkelde blootstellingsmodel AREAT (Asbestos Removal Exposure Assessment Tool). Het Ministerie van SZW heeft, onafhankelijk van de vraag hoe het beheer wordt ingericht, volledige zeggenschap over de inhoud van SMART-ns na wetenschappelijk advies van TNO. TNO beheert in beginsel eigenstandig het blootstellingsmodel AREAT, maar doorvoering van eventuele nieuwe kalibraties zullen altijd met instemming van het Ministerie van SZW plaatsvinden.

SMART-ns heeft ook een educatieve functie. Het instrument geeft hulpteksten en toelichting en kan zo misverstanden die in de uitvoerings- en handhavingspraktijk bestaan wegnemen en volgens de stand van de wetenschap weergeven welke invulling

CONCEPT

van bepaalde verplichtingen gewenst is, op maat gemaakt naar de situatie van een bepaalde asbestverwijdering. SMART-ns kan ook maatregelen adviseren die niet verplicht zijn gesteld vanuit de Arboregelgeving. Ook geeft SMART-ns inzicht in de factoren die van invloed zijn op de mate van blootstelling aan asbestvezels en zal erop sturen dat waar mogelijk altijd een werkwijze wordt gekozen waarmee het blootstellingsniveau onder de grenswaarde terecht komt.

SMART-ns zal behalve het blootstellingsmodel AREAT ook veilige werkwijzen weergeven die door het Validatie- en Innovatiepunt (VIP) zijn beoordeeld. In het voorjaar van 2020 is het VIP opgericht door het Ministerie van SZW. Het VIP is onafhankelijk en de administratie is belegd bij het RIVM.
Het VIP heeft tot taak het beoordelen van verzoeken tot landelijke validatie van nieuwe en/of innovatieve verwijderingsmethoden wanneer een werkgever, opdrachtgever, of productontwikkelaar meent dat door inzet van een werkwijze of beheersmaatregel in een lagere risicoklasse gewerkt kan worden. Op basis van die beoordeling zal het VIP adviseren over de opname van die werkwijzen in SMART-ns met het bijbehorende blootstellingniveau, zodat alle verwijderaars volgens deze veilige werkwijze asbest kunnen verwijderen.
Het invullen van SMART-ns is met deze wijzigingen de gedeelde verantwoordelijkheid van de inventariseerder en de asbestverwijderaar. De inventariseerder is verantwoordelijk voor feitelijke rapportage van de te verwijderen asbesttoepassingen en geeft een suggestie voor de verwijderingsmethode. De asbestverwijderaar dient uit te gaan van de in het inventarisatierapport opgegeven gegevens over de asbesttoepassing en kan die gegevens niet aanpassen. Hij kan naar eigen inzicht wél (uitsluitend) de verwijderingsmethode aanpassen. Met deze werkwijze wordt ook beter geïmplementeerd dat de verantwoordelijkheid voor veilig omgaan met asbest bij de werkgever (in casu de asbestverwijderaar) ligt en niet bij de inventariseerder.

De onderhavige wijzigingen hebben ook gevolgen voor de invoer van gegevens in het Landelijk asbestvolgsysteem (LAVS). In het LAVS moet worden toegevoegd dat bij invoer van de gegevens uit het asbestinventarisatierapport ook aangegeven zal moeten worden of het een asbesttoepassing betreft die de potentie heeft te leiden tot een hoge blootstelling (zoals uitgewerkt in de Arboregeling), en daaruit volgend, of de asbesttoepassing door een gecertificeerd bedrijf verwijderd dient te worden. Maar niet alle verplichtingen waaraan tijdens de asbestverwijdering moet worden voldaan, worden duidelijk uit het inventarisatierapport. Daarom moet een mogelijkheid ingebouwd worden in het LAVS om later aan te kunnen geven aan welke beheersmaatregelen en eisen voor eindbeoordeling moet worden voldaan.
Dat betekent dat het LAVS moet worden aangepast voordat de wijzigingen in werking kunnen treden. Deze aanpassingen hebben geen ingrijpende gevolgen voor de gebruiksvriendelijkheid van LAVS.

7. Toezicht en handhaving

Het toezicht op de naleving van de bepalingen in de Arboregelgeving wordt grotendeels uitgevoerd door Inspectie SZW. Daarnaast voeren certificerende instellingen (CI's) controles uit op de certificaathouders. Binnen de asbestsector vullen de controles door de CI's en het toezicht dat de Inspectie SZW houdt, elkaar aan. In die zin levert certificatie een 'extra controle' op de asbestbedrijven/certificaathouders op. De CI's zien als kwaliteitscontrolerende organisaties toe op de certificaathouders, zij controleren het nakomen van de certificatie-eisen en sanctioneren niet-naleving door in het uiterste

CONCEPT

geval schorsing of intrekking van het certificaat. CI's moeten beschikken over een accreditatie door de Raad van Accreditatie (RvA) en zijn verplicht zich elk jaar te onderwerpen aan audits van de RvA.

De Inspectie SZW ziet toe op de uitvoering van de taken door de CI's.
Bovendien handhaaft Inspectie SZW rechtstreeks op overtredingen van de arboregelgeving door bedrijven die asbest inventariseren en verwijderen. De Inspectie SZW heeft hiertoe een gespecialiseerd programma asbest. Inspecteurs houden risicogericht toezicht. Deze praktijk zal niet ingrijpend veranderen door deze wijzigingen. Het sanctiestelsel en de boetehoogte blijven ongewijzigd. Wel wordt voor de Inspectie SZW ten aanzien van een aantal voorschriften de handhaving vergemakkelijkt. Die worden hieronder behandeld.

Risicogestuurd instrument SMART-nieuwe stijl
De nalevingsbereidheid wordt naar verwachting verbeterd door de introductie van SMART-ns, omdat de maatregelen die moeten worden genomen toegesneden zijn op de betreffende asbestverwijdering en geen onnodige maatregelen worden vereist. SMART-ns kan daarnaast een rol spelen om onduidelijkheden en discussies over de stand van de wetenschap te voorkomen of snel op te lossen. Hier is de handhavingspraktijk bij geholpen. SMART-ns maakt minder gebruik van worst-case aannames en neemt daardoor de noodzaak tot het doen van projectvalidaties grotendeels weg, waardoor minder projectvalidaties verwacht worden. Dat maakt handhaving makkelijker omdat het handhaven op de onderbouwing van een projectvalidatie complex kan zijn.
Gebruikmaken van een gelijkwaardige methode voor beoordelen van het blootstellingsniveau, mag alleen indien de gelijkwaardigheid voorafgaand aan de werkzaamheden met asbest is aangetoond. Bovendien dient deze methode door een deskundige op het gebied van blootstelling te worden uitgevoerd, dan wel door een deskundige getoetst te worden. Ook dit zal de handhaving vergemakkelijken, omdat er minder discussie en procedures over andere methoden ontstaan.
Ook het nemen van maatregelen mag op een andere manier worden gedaan, mits een gelijkwaardige wijze van uitvoering wordt gehanteerd. Maar dan moet de werkgever daartoe in ieder geval de verschillende wijzen van uitvoering vooraf vergelijken en die gelijkwaardigheid aantonen. Deze vergelijking tussen de verschillende wijzen van uitvoering moet bij een inspectie dan ook direct beschikbaar zijn.

Verankeren certificatieplicht aan inherent gevaarlijke asbesttoepassingen
De koppeling van de certificatieplicht aan asbesttoepassingen met potentie tot hoge blootstelling zorgt ervoor dat certificerende instellingen zich bij hun controles meer zullen richten op die werkzaamheden. Het instrument certificatie wordt daarmee gerichter ingezet en wordt effectiever.
Het toezicht door Inspectie SZW verandert door deze wijziging in principe niet fundamenteel. Inspectie SZW houdt risicogericht toezicht op alle asbestsaneringen, zowel gecertificeerd als niet-gecertificeerd; zowel in risicoklasse 1 als risicoklasse 2/2A.

Overige wijzigingen ter versterking van de handhavingsmogelijkheden.
De volgende wijzigingen zijn veelal opgenomen naar aanleiding van in overleg met de Inspectie SZW gesignaleerde knelpunten uit de handhavingspraktijk en zullen bijdragen om die knelpunten op te lossen. (De genoemde artikelen betreffen artikelen in het Arbobesluit, tenzij anders aangegeven.)
In de artikelsgewijze toelichting zal op al deze wijzigingen afzonderlijk een nadere toelichting worden gegeven.

CONCEPT

- Wanneer een asbestverwijderaar de maatregelen die worden genomen onderbouwt met metingen, moeten die meetgegevens ter plaatse en op een duidelijk manier inzichtelijk zijn voor de inspecteur (4.47, zevende lid).
- Een verduidelijking dat men een eventueel containment niet mag afbreken voordat er een vrijgave is op basis van een (onafhankelijke) eindbeoordeling (4.47b, tweede lid en 4.51a, eerste lid).
- Een verduidelijking dat het in artikel 4.48a, vierde lid, opgenomen uitgangspunt (niet eerst/apart asbest verwijderen wanneer dat tot groter gevaar zou leiden voor veiligheid en gezondheid van werknemers) ook bij eindbeoordeling het uitgangspunt moet zijn. (4.47b, derde en vierde lid; 4.51a, derde lid, en 4.51 b, eerste lid).
- Expliciteren en verduidelijken van de plichten van de werkgever in relatie tot eindbeoordeling: de plicht tot het eerst doeltreffend schoonmaken van de werkplek, inclusief arbeidsmiddelen (4.47b, eerste lid).
- Opnemen van de mogelijkheid om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen aan het werkplan. Hiervan kan gebruikt gemaakt worden als dat nodig blijkt uit de handhavingspraktijk. (4.50, zesde lid).
- Verduidelijking van aanpak bij inventarisatie van asbest in een bouwwerk of object (4.54a, eerste lid, onder a).
- Harmonisatie van de uitzonderingen op de inventarisatieplicht in het AVB en Arbobesluit (4.54b en artikel 4, tweede lid, van het AVB)
- Verduidelijking van de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever voor eindbeoordeling en inventarisatie (9.6).

8. Financiële gevolgen

In deze paragraaf is de impact op administratieve lasten en nalevingskosten/maatschappelijke kosten die worden voorzien thematisch weergegeven. De effecten zijn in kaart gebracht door Panteia in het rapport *Impact Wijzigingen Arbobesluit Asbest*[16], meer achtergrond bij deze paragraaf is te vinden in dat rapport. Voor een aantal onderwerpen heeft Panteia een kwantificatie kunnen geven, wanneer in deze paragraaf cijfers staan vermeld zijn die afkomstig uit dit rapport. Voor andere onderdelen bleek kwantificatie niet mogelijk en worden de financiële gevolgen geduid zonder begeleidende cijfers.

Certificatieplicht
De aanpassing van de certificatieplicht heeft een aantal gevolgen maar per saldo worden hier op de korte termijn geen grote financiële effecten van verwacht.

- De verplichting tot het gecertificeerd verwijderen voor werkzaamheden in risicoklasse 2 vervalt bij het verwijderen van asbesttoepassingen die niet de potentie hebben te leiden tot een hoge blootstelling. De praktijk zal moeten uitwijzen of en zo ja, in hoeverre opdrachtgevers waar mogelijk gebruik gaan maken van niet-gecertificeerde bedrijven en wat daarvan de eventuele gevolgen zijn op de kosten van asbestsaneringen. Op korte termijn worden geen grote financiële gevolgen verwacht van deze wijziging.
- De herformulering van de certificatieplicht heeft ook tot gevolg dat certificatie als eis wordt ingevoerd bij verwijdering van asbesttoepassingen met potentie tot hoge blootstelling die in risicoklasse 1 worden uitgevoerd. Voorheen werd voor

[16] www.internetconsultatie.nl/asbestregelgeving PM

CONCEPT

verwijderingen in risicoklasse 1 geen certificatie vereist. Dit zal een zeer beperkte daadwerkelijke kostenstijging ten gevolg hebben ten opzichte van de oude situatie omdat deze toepassingen nu standaard in risicoklasse 2 zijn ingedeeld (in het huidige instrument SMArt) en slechts in enkele gevallen in risicoklasse 1 kunnen worden uitgevoerd (bijvoorbeeld na projectvalidaties). Ook na eventuele afschaling naar risicoklasse 1 als gevolg van een projectvalidatie worden veel werkzaamheden momenteel alsnog door een gecertificeerd bedrijf uitgevoerd.

- De herformulering van de certificatieplicht heeft tevens gevolgen voor de opname van asbestverwijderingen in het LAVS, hetgeen is gekoppeld aan de certificatieplicht. Het aandeel van werkzaamheden die in het LAVS zullen worden opgenomen zullen maar beperkt veranderen. Er wordt verwacht dat het netto effect niet groot zal zijn. Panteia heeft mede om deze reden deze wijziging achterwege gelaten in de analyse.

Eindbeoordeling

De eindbeoordeling is op verschillende aspecten gewijzigd wat per saldo een duidelijk kwantificeerbare verlichting in de nalevingskosten oplevert.

- De luchtmetingen bij de eindbeoordeling na saneringen in risicoklasse 2 waarbij de concentratie tijdens sanering tussen de 2000-10000 vezels/m3 is, is vervallen: in die gevallen hoeft alleen nog een visuele inspectie te worden uitgevoerd. Dat levert bij die saneringen een duidelijke verlaging van de kosten op.
- De strengere eindbeoordeling (aan een toetswaarde van 2.000 vezels/m3) voor amfibolen waarbij de concentratie tijdens sanering tussen de 2000-10000 amfibole vezels/m3 is en de totale concentratie (inclusief chrysotielvezels) > 10.000 vervalt: in die gevallen mag een toetswaarde van 10.000 gebruikt worden en kan dus een goedkopere meetmethode worden ingezet. Dit levert een besparing op (NB: bij minder dan 10.000 vezels totaal vervalt de luchtmeting in zijn geheel; dit is al bij het bovenstaande punt meegenomen).
- Er wordt een onafhankelijke visuele inspectie door een geaccrediteerde inspectie-instelling ingevoerd (in plaats van een beoordeling door de asbestverwijderaar zelf) voor asbesttoepassingen met potentie tot hoge blootstelling die in risicoklasse 1 in een binnenruimte worden uitgevoerd. Ten opzichte van de huidige praktijk zal dit maar beperkt voorkomen omdat verwijdering van deze asbesttoepassingen op dit moment vrijwel alleen in risicoklasse 2 worden uitgevoerd. Ten opzichte van een toekomstscenario waarin dit niet zou worden aangepast kan er echter wel sprake zijn van een kostenstijging omdat door inzet van veilige werkwijzen (die onder andere gestimuleerd worden door instelling van het Validatie- en InnovatiePunt (VIP), risicoklasse 1 in de toekomst vaker binnen bereik zal komen, ook voor deze toepassingen met potentie tot hoge blootstelling. Voorheen betekende uitvoering in risicoklasse 1 dat een eindbeoordeling door een geaccrediteerde inspectie-instelling niet langer werd vereist. Nu blijft deze verplichting gelden, waardoor een verzwaring verwacht wordt.
- De uitzonderingen (opgenomen in artikel 4.30 van de Arboregeling) op de eindbeoordeling aan een (lagere) toetswaarde van 2.000 vezels/m3 voor amfibolen vervallen: een verzwaring is alleen te verwachten voor die saneringen die in de regelgeving tot nu toe vielen onder een uitzondering, maar waarvoor in de nieuwe situatie een blootstellingsschatting van meer dan 10.000 v/m3 (tijdens saneren) wordt verwacht. Naar verwachting zal dit alleen aan de orde zijn bij een deel van de saneringen van standbuizen met > 2% amfibool die niet volledig in beton gestort zijn; en niet bij de andere uitzonderingen.

CONCEPT

De bovenstaande wijzigingen in de regelgeving omtrent de eindbeoordeling leveren een stijging van de nalevingskosten op van 4,6 miljoen euro op jaarbasis. De lastendaling is echter groter, namelijk 18,2 miljoen euro op jaarbasis, waardoor er naar verwachting per saldo op jaarbasis een daling van de vooraf kwantificeerbare nalevingskosten optreedt van 13,6 miljoen euro.
Een uitsplitsing van de voorziene financiële gevolgen per maatregel is te vinden in het rapport van Panteia.

Uitzonderingen inventarisatieplicht
Harmonisatie van de uitzonderingen op de plicht tot inventarisatie en gecertificeerd verwijderen in het Arbobesluit en het AVB levert een verlichting op omdat er geen conflicterende eisen meer gesteld worden. Dit gevolg kan niet gekwantificeerd worden. Door harmonisatie van de uitzonderingen op de plicht tot inventarisatie en gecertificeerd verwijderen in het Arbobesluit en het AVB vervalt daarnaast onder andere de plicht tot inventariseren en gecertificeerd verwijderen van asbest uit bepaalde ondergrondse buizen.
Daarnaast worden extra uitzonderingen op de plicht tot inventarisatie en daarbij de plicht tot gecertificeerd verwijderen (telecombuizen, asbest uit elektrische installaties van netbeheerders) geïntroduceerd. Voor gasleidingen bedraagt de verwachte vermindering van de nalevingskosten als gevolg hiervan tussen € 25.000 en € 50.000 per jaar. Voor telecomleidingen wordt een lastenverlichting verwacht van circa € 137.500 per jaar. Voor de netbeheerders van elektriciteitsnetten is een lastenverlichting geraamd van € 1.250.000. Per saldo bedraagt de geraamde maximale lastenverlichting voor de nieuwe uitzonderingen op de inventarisatieplicht ongeveer € 1.437.500 per jaar.

Aanwijzing van SMART-ns
Introductie en wettelijke verwijzing naar het instrument SMART-ns dat duidelijk de stand van de wetenschap aangeeft geeft duidelijkheid over de stand van de wetenschap waar de werkgever die anders zelf moest onderzoeken. Er wordt verwacht dat het gebruik van SMART-ns minder discussie met zich meebrengt over de risicoklasse en de te hanteren saneringsmethode. Ook zullen er minder juridische procedures volgen uit het feit dat partijen het oneens blijven. Kwantificatie van deze verlichting is echter niet mogelijk. Doordat SMART-ns, bij ontbreken van specifieke meetgegevens minder worst case aannames maakt, maar onderbouwde schattingen zal doen met een gekalibreerd model, zullen bepaalde werkzaamheden die nu nog in risicoklasse 2 vielen, in risicoklasse 1 gaan vallen. Hierdoor zullen deze werkzaamheden tegen duidelijk lagere nalevingskosten kunnen worden uitgevoerd omdat de voorschriften in paragraaf 4 van afdeling 5 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit alleen gelden in risicoklasse 2. Verwacht wordt ook dat door de introductie van SMART-ns minder projectvalidaties nodig zullen zijn. Hoeveel minder is echter lastig te bepalen. De verwachte lastenverlichting vanuit deze wijziging is dan ook vooralsnog niet te kwantificeren.

Meetgegevens inzichtelijk op de werkplek
De wijziging van artikel 4.47, vijfde en zevende lid, van het Arbobesluit en daaruit voortkomend artikel 4.30b van de Arboregeling gaan over de beschikbaarheid van meetgegevens die voor de vaststelling van het niveau van blootstelling aan asbestvezels gebruikt worden op de werkplek. Meetgegevens moeten inzichtelijk zijn op de werkplek zodanig dat relatie tussen werkzaamheden en meetgegevens inzichtelijk is. Dit is een extra verplichting die naar verwachting geen financiële gevolgen heeft. Artikel 4.50, tweede lid, van het Arbobesluit stelt al verplicht dat de (meet)gegevens vanuit de

CONCEPT

asbestinventarisatie in het werkplan moeten worden opgenomen. Het werkplan moet op de arbeidsplaats aanwezig zijn.

Conclusie financiële gevolgen
Op basis van de kwantificeerbare gevolgen die Panteia in kaart heeft gebracht kan in zijn totaliteit een lastenverlichting voor het betrokken bedrijfsleven van per saldo ruim 15 miljoen euro op jaarbasis worden verwacht. Deze lastenverlichting is structureel. Daarnaast worden niet-kwantificeerbare effecten verwacht zoals hierboven omschreven. De omvang hiervan laat zich lastig inschatten maar dit zal eerder tot een verlichting dan een verzwaring leiden. Er is geen sprake van specifieke eenmalige lastenverlichtingen of lastenverzwaringen, waarbij het moet worden opgemerkt dat wanneer regels veranderen, er altijd sprake zal zijn van enige kosten, bijvoorbeeld voor kennisneming van de nieuwe regelgeving.

Financiële gevolgen voor de overheid
Voor de rijksoverheid zijn er eenmalige kosten voor aanpassing van het LAVS in verband met de wijzigingen. Deze zullen maximaal €800.000 bedragen. Daarnaast zijn er eenmalige kosten voor de bouw van SMART-ns, en lage structurele kosten in verband met het beheer van SMART-ns, maar deze vloeien niet direct voort uit deze wijziging van regelgeving.
Voor overige overheden worden geen grote financiële gevolgen verwacht.

9. Advies en consultatie
PM Internetconsultatie
PM ATR
PM U&H-toets

10. Overgangsrecht en inwerkingtreding
De wijzigingen zullen bij inwerkingtreding vergaande gevolgen hebben op de wijze hoe een asbestverwijdering in de praktijk moeten worden aangepakt. Naleving van de differentiatie binnen risicoklasse en het loskoppelen van de risicoklasse en de certificatieplicht zal vergemakkelijkt worden door de gelijktijdige lancering van SMART-ns die de wettelijke verplichtingen rondom een bepaalde asbestverwijdering overzichtelijk weergeeft. Inwerkingtreding van deze wijziging zal pas kunnen plaatsvinden als SMART-ns operationeel is en de overgang in de praktijk gemakkelijk kan laten verlopen. Het is wenselijk dat al vóór de inwerkingtreding van dit besluit gebruik kan worden gemaakt van de informatie die door middel van SMART-ns kan worden verkregen, zodat het mogelijk is inzicht te krijgen in de gevolgen die het gebruik van SMART-ns zal hebben bij een in de nabije toekomst gepland project. Daarom zal het moment van inwerkingtreding nader worden ingevuld per Koninklijk Besluit. Beoogd is begin 2022.

Bestaande SMArt-risicoklassificaties in inventarisatierapporten moeten worden vervangen door uitdraaien die gemaakt zijn met SMART-ns. Dat zal pas verplicht zijn als er daadwerkelijk tot asbestverwijdering wordt overgegaan. Dus dat zal niet in alle gevallen noodzakelijk zijn. Volgens het geldende certificatieschema zijn inventarisatierapporten drie jaar geldig. Uitgangspunt is echter wel dat een inventarisatierapport van toepassing moet zijn op de bestaande situatie en regelgeving, deze bepaling in het certificatieschema zal dus voor inwerkingtreding van deze wijzigingen moeten worden genuanceerd.

CONCEPT

Doordat er voldoende tijd zit tussen de ingebruikname van SMART-ns en de inwerkingtreding van de wijziging hebben partijen voldoende tijd om zich voor te bereiden op de nieuwe bepalingen. Daarom is bij de overgangsbepaling uitgegaan van de start van de asbestverwijdering. Het LAVS wordt aangepast aan de nieuwe situatie.

Asbestverwijderingen die al zijn gestart voor de inwerkingtreding van deze wijziging worden vanzelfsprekend op basis van de oude bepalingen uitgevoerd. Deze kunnen ook volgens die bepalingen worden voortgezet tot maximaal een jaar na de inwerkingtreding.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I, onderdeel A (Artikel 4.47 Vaststellen van het blootstellingsniveau en monsterneming)

Dit artikel is gewijzigd om aan te geven dat aan de basisverplichting, het bepalen van het blootstellingsniveau, op verschillende manieren voldaan kan worden, namelijk ofwel door gebruik van een door de minister aan te wijzen beoordelingsinstrument, ontwikkeld op basis van eerdere meetgegevens, ofwel door het daadwerkelijk meten zelf. Hiermee wordt een al lang bestaande en geaccepteerde praktijk, namelijk dat er niet gemeten hoeft te worden als er gebruik gemaakt wordt van een goedgekeurd instrument gebaseerd op eerdere metingen, geformaliseerd. Daartoe is allereerst het opschrift 'Meten en monsterneming' vervangen door 'Vaststellen van het blootstellingsniveau en monsterneming".
Om dezelfde reden is in het eerste lid de term 'meten' vervangen door 'vastgesteld op basis van metingen'.
In het eerste lid is tevens de term 'risicobeoordeling' vervangen door 'beoordeling' omdat die term wordt gebruikt in artikel 4.2 waarnaar verwezen wordt.

Het oude tweede lid is iets aangepast en nu opgenomen in het zesde lid.

Het nieuwe tweede lid is een aanpassing van het voormalige derde lid waarin onderscheid gemaakt werd tussen twee mogelijkheden van meting, namelijk een 'voor dat doel geschikte genormaliseerde methode of een andere methode indien deze gelijkwaardige resultaten oplevert'.
De al bestaande wijzen van meten zijn opgenomen in onderdeel b en c, en onderdeel a is toegevoegd. Voor het vaststellen van het blootstellingsniveau bestaan dus drie mogelijkheden.
Met het toegevoegde onderdeel a wordt het mogelijk voor vaststelling van het blootstellingsniveau gebruik te maken van het door de minister aangewezen instrument dat gebruik maakt van eerder verrichte metingen om het risico op blootstelling aan asbestvezels te bepalen.
Het in onderdeel a bedoelde beoordelingsinstrument zal aangewezen worden in de Arboregeling. Daarvoor zal de minister het instrument SMART-ns aanwijzen. Dit instrument heeft naast het vaststellen van het blootstellingsniveau nog een andere functie, namelijk het geven van duidelijkheid over de maatregelen die conform de stand van de wetenschap genomen moeten worden (zie artikel 4.47d).
De in onderdeel b opgenomen bepaling over de voor dat doel geschikte genormaliseerde methode is nader uitgewerkt. Onder 'een voor dat doel genormaliseerde methode' worden bijvoorbeeld NEN-normen verstaan, zoals NEN 689: Blootstelling op de werkplek

CONCEPT

- Meting van de inhalatieblootstelling aan chemische stoffen - Strategie om te voldoen aan de arbeidshygiënische blootstellingsgrenswaarden en NEN 2939: Bepaling van concentratie aan respirabele asbestvezels in de lucht.
In dit geval is het de werkgever of de opdrachtgever zelf die meet of laat meten volgens een genormaliseerde meetmethode. Het gaat dus om bij de asbestverwijdering direct betrokken partijen. Dit laatste is ter verduidelijking aan het artikel toegevoegd. Tevens is bepaald dat de meting specifiek moet zijn afgestemd op de werkwijze en situatie op de plaats waar de werkzaamheden met asbest plaatsvinden. Deze opzet werd ook al beoogd in de huidige situatie maar dit leverde in de handhavingspraktijk discussies op.

Het is voor een werkgever altijd mogelijk om de onder a of b genoemde methode te gebruiken. In onderdeel c is de mogelijkheid opgenomen om onder voorwaarden een andere methode te gebruiken. Deze andere methode zal gelijkwaardige resultaten moeten opleveren als de onder a en b genoemde methoden. Wanneer de werkgever (in casu een asbestverwijderingsbedrijf) een methode als bedoeld in onderdeel c gebruikt, zal hij uiteraard zelf moeten aantonen dat zijn methode gelijkwaardige resultaten oplevert. In de praktijk bleek dat werkgevers soms eenvoudigweg stelden dat er sprake was van een methode die gelijkwaardige resultaten oplevert, zonder dat men dit onderbouwde. Discussies hierover in de handhavingspraktijk worden zeer onwenselijk geacht. Daarom is nu expliciet bepaald dat als een werkgever een andere methode wil gebruiken, deze voorafgaand aan uitvoering van de asbestverwijderingswerkzaamheden moet aantonen dat de methode gelijkwaardig is.

Er is een nieuw derde lid ingevoegd.
Hierin wordt bepaald dat indien gebruik wordt gemaakt van een methode bedoeld in de onderdelen b en c van het tweede lid, de methode uitgevoerd dient te worden door een persoon met een aantoonbare deskundigheid op het gebied van blootstellingsonderzoek. Indien de uitvoering van de meting niet gebeurt door zo’n deskundige, dient er in ieder geval een toets van die meting plaats te vinden door een persoon met deze kwalificaties. Onder een persoon met aantoonbare deskundigheid van blootstellingsonderzoek wordt in ieder geval een arbeidshygiënist verstaan.

De voorheen in het derde lid aanvullend opgenomen mogelijkheid om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen over de beide genoemde methodes is nu als aparte bepaling in het nieuwe vierde lid opgenomen, maar heeft nu betrekking op het beoordelingsinstrument en op de beide meetmethodes en de deskundigheid van de persoon die het blootstellingsonderzoek uitvoert of toetst. Hiervan kan gebruik gemaakt worden als dat in de handhavingspraktijk noodzakelijk zou blijken.

Er is een nieuw vijfde lid ingevoegd waarin de verplichting is opgenomen om de meetgegevens die voortvloeien uit de in het tweede lid, onderdeel b en c, bedoelde methode, op de arbeidsplaats aanwezig te hebben. Dat is van belang voor de toezichthouder. Een vergelijkbare verplichting bestond al ten aanzien van het werkplan op grond van artikel 4.50, zesde lid, dat nu vernummerd is tot artikel 4.50, achtste lid.

Het (nieuwe) zesde lid is een aanpassing van het voormalige tweede lid. Dit benadrukt de verplichting om op gezette tijden het naleven van de grenswaarden te controleren door het doen van metingen. Deze bestaande verplichting blijft gelden, en wordt afhankelijk van de resultaten van de initiële risicobeoordeling in het kader van de nadere voorschriften voor het beoordelen van het risico van gevaarlijke stoffen in de RI&E

CONCEPT

(artikel 4.2), waarbij het blootstellingsniveau vastgesteld wordt op een van de het tweede lid, onder a tot en met c, weergegeven manieren.
Deze verplichting was al opgenomen in verband met de implementatie van artikel 7 van Richtlijn 2003/18, thans artikel 7, eerste lid, van Richtlijn 2009/148.

Het nieuwe zevende lid is toegevoegd omdat alleen meetgegevens op zichzelf niet voldoende zijn om naleving van de grenswaarden, zoals aangegeven in het eerste lid, te kunnen waarborgen en beoordelen. Contextuele informatie is eveneens van groot belang voor de toezichthouder om te kunnen beoordelen of aan de verplichtingen uit dit artikel wordt voldaan en of de juiste conclusies uit de beoordeling van het blootstellingsniveau worden getrokken. Hiertoe worden in artikel 4.30b van de Arboregeling nadere regels gesteld.

Het achtste tot en met dertiende lid waren voorheen opgenomen als vierde tot en met negende lid en zijn niet gewijzigd.

Er is een nieuwe veertiende lid toegevoegd.
De beoordeling, bedoeld in artikel 4.2, wordt uitgevoerd door de werkgever. Daarbij wordt op grond van artikel 4.2, derde lid, van het Arbobesluit bepaald wat het blootstellingsniveau is met betrekking tot de mate van blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Op grond van artikel 4.2, zevende lid, van het Arbobesluit wordt de mate van blootstelling getoetst aan de voor de betrokken stof vastgestelde grenswaarde. Voor asbest staan die grenswaarden in artikel 4.46.
De vaststelling van het blootstellingsniveau is ook van belang voor de bepaling van de toepasselijke risicoklasse 1 of 2 (zoals aangegeven in artikelen 4.44 en 4.48) en dat bepaalt weer welke voorschriften van het Arbobesluit van toepassing zijn, dat wil zeggen paragraaf 3 van afdeling 5 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit voor risicoklasse 1 en aanvullend daarop paragraaf 4 van afdeling 5 van hoofdstuk 4 van het Arbobesluit voor risicoklasse 2. Voorheen was in artikel 4.54a, tweede lid, van dit besluit expliciet bepaald dat het asbestinventarisatiebedrijf de risicoklasse bepaalt. Deze bepaling is geschrapt omdat het bedrijf dat asbest verwijdert, in dit besluit aangeduid als werkgever, daarmee beter in staat is de verantwoordelijkheid die artikel 4.2 bij hem legt te nemen.
Het nieuw ontwikkelde SMART-ns biedt ruimte aan het asbestverwijderingsbedrijf om de te gebruiken verwijderingsmethode aan te passen, waardoor het voorspelde blootstellingsniveau en daarmee de risicoklasse kan veranderen.
Het asbestinventarisatiebedrijf bepaalt nog altijd alle feitelijkheden over het asbest en de situatie ter plekke die worden opgetekend bij de asbestinventarisatie omdat het belangrijk is dat deze gegevens op een onafhankelijke wijze wordt vastgesteld zodat de uitgangspunten voor de asbestverwijdering, onder andere ten aanzien van de vraag of voor verwijdering de certificatieplicht geldt, vaststaat (zie hiervoor ook de paragraaf 2 van het algemeen deel van de nota van toelichting).

Artikel I , onderdeel B (Artikel 4.47a Maatregelen bij overschrijding van een grenswaarde)
Het achtste lid is aangepast in verband met het vervallen van artikel 4.53a.
In het negende lid vervalt de verwijzing naar paragraaf 5 omdat de artikelen die daarin staan, namelijk de artikelen 4.53a tot en met 4.53c vervallen. Artikel 4.54 was al met ingang van 1 januari 2017 vervallen.

Artikel I , onderdeel C (Artikel 4.47b Reiniging en visuele inspectie)

CONCEPT

Op grond van artikel 13, tweede lid, tweede alinea, onderdeel c, van richtlijn 2009/148/EG geldt dat in het werkplan met name moet zijn voorgeschreven dat zodra de sloop- of de asbestverwijderingswerkzaamheden beëindigd zijn, men er zich overeenkomstig de nationale wetgeving en praktijk van vergewist dat er geen risico's van blootstelling aan asbest op het werk meer zijn.
Artikel 4.47b van het Arbobesluit was opgenomen ter invulling van die nationale praktijk en regelgeving[17].
Artikel 4.47b is nu aanzienlijk gewijzigd. Het artikel heeft niet meer alleen betrekking op visuele inspectie na het verrichten van de werkzaamheden met asbest, maar ook op de daaraan voorafgaande reiniging van de arbeidsplaats, nadat de werkzaamheden zijn verricht.

De formulering van het nieuwe eerste lid komt voort uit overleg met de Inspectie SZW. Ten behoeve van de handhaafbaarheid is het wenselijk dat expliciet is bepaald dat arbeidsplaats en arbeidsmiddelen gereinigd moet worden na het verwijderen van asbest. Gebruikte apparaten moeten daar bijvoorbeeld ook in worden meegenomen indien ze verontreinigd kunnen zijn met asbestvezels.

De aanpassing van het voormalig eerste, nu tweede, lid is geformuleerd na overleg met de Inspectie SZW, omdat in de praktijk discussie ontstond over de vraag of reiniging wel vereist was als er nog niet met andere werkzaamheden was begonnen. Dat bemoeilijkte de handhaving. De eindbeoordeling is echter ook vereist wanneer er géén andere werkzaamheden volgen.
In het tweede lid is nu bepaald welke activiteiten vóór en ná de eindbeoordeling moeten plaatsvinden. De volgorde is dus: reiniging, eindbeoordeling en opheffing gevarenzone.
Het begrip' gevarenzone' is in artikel 4.11, onderdeel e, van het Arbobesluit gedefinieerd als: plaats binnen een bedrijf of inrichting waar werknemers worden of kunnen worden blootgesteld aan mutagene of kankerverwekkende stoffen, of stoffen die vrijkomen bij kankerverwekkende processen.
Op grond van artikel 4.19, onderdeel c, van het Arbobesluit worden gevarenzones gemarkeerd door middel van waarschuwings- en veiligheidssignalen die voldoen aan het bij of krachtens afdeling 2 van hoofdstuk 8 bepaalde.

Het gaat hier om een eindbeoordeling in risicoklasse 1 in de vorm van een visuele inspectie. Artikel 4.51a en 4.51b van het Arbobesluit zien op eindbeoordeling in risicoklasse 2 en maken onderscheid in binnenruimtes en de buitenlucht. In artikel 4.47b wordt zo'n onderscheid alleen in het vierde lid gemaakt.
In risicoklasse 1 was het uitgangspunt tot dusver dat de werkgever zelf de eindbeoordeling uitvoert. In het tweede lid wordt dat nu expliciet vermeld. Dit betreft dus geen inhoudelijke wijziging. Van dit uitgangspunt wordt in bepaalde gevallen afgeweken (zie het vierde lid).

Het nieuwe derde lid is grotendeels hetzelfde als het voormalige tweede lid. De formulering is enigszins aangepast en er is een verwijzing opgenomen naar het artikel 4.48a, vierde lid, van het Arbobesluit.
De hier bedoelde eindbeoordeling is een visuele inspectie door de werkgever waarbij deze bekijkt of het asbest dat verwijderd moest worden, ook inderdaad niet meer zichtbaar is. Het is niet zo dat altijd ál het aanwezige asbest dat zichtbaar is ook verwijderd moet worden, omdat het verwijderen soms meer risico's met zich brengt dan

[17] Staatsblad 2006, 348.

CONCEPT

het laten zitten ervan. Daarom is de formulering over de vaststelling van 'de aanwezigheid van asbest' die was opgenomen in het tweede lid, nu vervangen door een formulering over de vaststelling van 'het te verwijderen asbest'. In verband hiermee wordt nu in het derde lid verwezen naar artikel 4.48a, vierde lid, van het Arbobesluit, waar dit uitgangspunt (het aanwezige asbest dan wel de aanwezige asbesthoudende producten verwijderd, behalve wanneer dit voor de werknemers een groter gevaar voor de veiligheid en gezondheid in zou houden) is geformuleerd. Dat uitgangspunt vloeit voort uit artikel 13, tweede lid, tweede alinea, onderdeel a, van de richtlijn 2009/148/EG. Dan moet zo'n verwijdering ook bij de eindbeoordeling niet worden geëist. Dit is expliciet gemaakt zodat de bedoeling duidelijk is. Dit uitganspunt is ook relevant wanneer de eindbeoordeling plaatsvindt door een onafhankelijke inspectie-instelling, daartoe is een dergelijke bepaling ook opgenomen in het vierde lid van dit artikel, artikel 4.51a, derde lid, en in het nieuwe artikel 4.51b, eerste lid.
De eerste drie leden hebben betrekking op zowel binnen- als buitengelegen arbeidsplaatsen.

Het nieuwe vierde lid bevat een uitzondering op het uitgangspunt dat in risicoklasse 1 de eindbeoordeling kan plaatsvinden door een visuele inspectie door *de werkgever*. De eindbeoordeling moet plaatsvinden door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling is wanneer sprake is van bepaalde, potentieel meer risicovolle, asbesttoepassingen én er sprake is van een arbeidsplaats in een binnenruimte.
Voor de vraag of er sprake is van dergelijke potentieel meer risicovolle asbesttoepassingen wordt verwezen naar het gewijzigde artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het Arbobesluit. De inspectie-instelling bekijkt of het asbest dat verwijderd moest worden, ook inderdaad niet meer zichtbaar is en zij houdt daarbij rekening met het uitgangspunt dat het aanwezige asbest dan wel de aanwezige asbesthoudende producten wordt verwijderd, behalve wanneer dit voor de werknemers een groter gevaar voor de veiligheid en gezondheid zou inhouden. Daarom wordt ook in het vierde lid naar artikel 4.48a, vierde lid, van het besluit verwezen. Als er na een asbestverwijdering losse resten of brokjes asbest worden aangetroffen, kan er van uit worden gegaan dat deze afkomstig zijn van het te verwijderen asbest, tenzij anders blijkt.

Het vijfde lid bepaalt dat de werkzaamheden die in artikel 4.54b in de onderdelen b tot en met j worden uitgezonderd van de inventarisatieplicht, eveneens zijn uitgezonderd van de verplichting in het vierde lid tot een onafhankelijke eindbeoordeling. Voor deze minder risicovolle werkzaamheden heeft de eis van een onafhankelijke visuele eindbeoordeling geen toegevoegde waarde. Ook geldt voor deze uitgezonderde werkzaamheden niet de verplichting dat het bedrijf dat de asbestverwijdering uitvoert gecertificeerd is zoals geregeld in het derde lid van art 4.54d. Dat geldt ook als de uitgezonderde werkzaamheden verricht worden met asbesttoepassingen die de potentie hebben te leiden tot een hoge blootstelling.

Artikel I , onderdeel D (Artikel 4.47d Aanwijzing beoordelingsinstrument*)*
Dit nieuwe artikel beoogt bij te dragen aan meer helderheid over de te nemen preventieve maatregelen (artikel 4.45), maatregelen bij overschrijding van een grenswaarde (artikel 4.47a), aanvullende maatregelen (artikel 4.48a) en de stand van de wetenschap. In paragraaf 6 van deze nota van toelichting is de achtergrond hiervan toegelicht.

In het eerste lid van dit nieuwe artikel wordt bepaald dat Onze Minister een beoordelingsinstrument aanwijst ter verduidelijking van de stand van de wetenschap ten

CONCEPT

aanzien van de genoemde maatregelen. Voor de werkgever die die maatregelen op die manier neemt, is daarmee duidelijk dat deze werkgever hiermee voldoet aan de stand van de wetenschap en de professionele dienstverlening ten aanzien van deze maatregelen, zoals bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Arbowet.

In het tweede lid wordt bepaald dat wanneer de werkgever zich bij de uitvoering van de maatregelen niet baseert op het aan te wijzen beoordelingsinstrument, gelijkwaardige resultaten bereikt moeten worden. Hiervan is in ieder geval geen sprake als de veiligheid en gezondheid van werknemers niet even goed beschermd wordt. Het is aan de werkgever om de gelijkwaardigheid van de genomen maatregelen aan te tonen. Daarvoor is meer nodig dan alleen stellen dat gelijkwaardige maatregelen worden getroffen. De werkgever zal in dit geval moeten bewijzen dat zijn maatregelen in zijn situatie in vergelijking met het aangewezen beoordelingsinstrument gelijkwaardig zijn. Daartoe zal hij in ieder geval een vergelijking moeten maken tussen de verschillende aanpakken. Omdat het artikel de bewijslast bij de werkgever zelf legt, is een beroep op een onderbouwing die door een derde partij is opgesteld, maar die niet specifiek is afgestemd op de werkwijze en de situatie van de werkgever ter plekke, in ieder geval niet voldoende.

Het derde lid bepaalt voorts dat de werkgever de onderbouwing van die gelijkwaardigheid op de arbeidsplaats aanwezig moet hebben en aan de toezichthouder beschikbaar moet stellen wanneer die daarom vraagt. Dit betekent dat de vergelijking tussen de verschillende wijzen van uitvoering van maatregelen niet achteraf pas gemaakt mag worden wanneer de toezichthouder daarom verzoekt, maar bij een inspectie direct beschikbaar moet zijn. Deze eis is opgenomen met het oog op de handhaafbaarheid.

Artikel I , onderdeel E (Artikel 4.48a Aanvullende maatregelen)
In het tweede lid, onderdeel a, is de formulering van de verplichting van de werkgever op het gebied van persoonlijke beschermingsmiddelen aangepast. Deze wijziging komt voort uit overleg met de Inspectie SZW, en beoogt de handhaafbaarheid te verbeteren. De oorspronkelijke formulering liet ruimte voor discussie in een situatie waarin de werkgever betoogde aan zijn plicht voldaan te hebben, zelfs als werknemers die middelen, om wat voor redenen dan ook, niet dragen. Het doel van de bepaling, bescherming van de werknemers, wordt dan niet bereikt.
Het is dus niet voldoende wanneer de werkgever bijvoorbeeld alleen een schriftelijke verklaring opstelt waarin hij aan de werknemer meldt dat deze verplicht is persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen. De werkgever moet hier ook op toezien en vervolgstappen ondernemen wanneer de persoonlijke beschermingsmiddelen niet gedragen worden.

Naast de bovengenoemde plicht van de werkgever is de werknemer op grond van artikel 11 van de Arbowet ook al verplicht om de hem ter beschikking gestelde persoonlijke beschermingsmiddelen op de juiste wijze te gebruiken.

Deze wijziging van het tweede lid, onderdeel a, houdt dus geen materiële wijziging in, maar beoogt nog duidelijker te maken dat van de werkgever een actieve zorg wordt verwacht met als doel dat de werknemer het persoonlijk beschermingsmiddel daadwerkelijk en op de juiste manier draagt.
Daarnaast is het woord “aantoonbaar” toegevoegd. De bewijslast voor het aantonen dat de middelen passen en geschikt zijn ligt bij de werkgever. Dit was al zo, maar is nu

CONCEPT

expliciet aangegeven om onnodige discussie in de handhavingspraktijk te voorkomen. Het woord "geschikte" is ook toegevoegd ter verduidelijking; in de reeds bestaande formulering "passende ademhalingsapparatuur" betekende "passend" ook al 'geschikt', maar dit kon worden gelezen als het meer beperkte 'de juiste maat hebbend'. De toevoeging van het woord "geschikt" geeft duidelijker aan dat het adembeschermingsmiddel behalve de juiste maat, ook op andere manieren geschikt moet zijn voor de drager en de situatie. Deze verduidelijking sluit aan bij de bepalingen in artikelen 8.1 tot en met 8.3 van het Arbobesluit, die ook onverkort van toepassing zijn.

Artikel I , onderdeel F (Artikel 4.50 Werkplan)
Het eerste lid is aangepast door het schrappen van de woorden 'van het bedrijf, bedoeld in artikel 4.54d, eerste lid', om aan te geven dat de verplichting voor het maken van een werkplan verplicht is voor verwijderingen in risicoklasse 2, ongeacht of de verwijdering certificatieplichtig is. Deze twee zaken waren synoniem, maar zijn dat door de aanpassing van artikel 4.54d in het onderhavige besluit niet meer.

In het derde lid is de formulering 'na de eindbeoordeling' vervangen door 'voor de eindbeoordeling' omdat dat beter past bij de verantwoordelijkheid van de werkgever om te zorgen dat het werkgebied schoon opgeleverd wordt. Zie ook de verplichting tot reiniging die in artikel 4.47b is geformuleerd. Daarmee wordt ook de handhaving makkelijker in het geval asbest wordt aangetroffen na afronding van de asbestverwijdering.

Het nieuwe vijfde lid houdt verband met de invoering van het instrument SMART-ns. Dat vraagt de gebruiker in te vullen welke verwijderingsmethode gebruikt wordt tijdens een uit te voeren asbestverwijdering. SMART-ns geeft vervolgens aan welke maatregelen genomen moeten worden als gevolg van de verwachte blootstelling die de SMART-ns vaststelt. Het is belangrijk dat zowel de ingevulde werkmethode daadwerkelijk wordt gehanteerd en de maatregelen die SMART-ns voorschrijft worden gevolgd. Daartoe wordt in het vijfde lid bepaald dat deze voorschriften en maatregelen onderdeel moeten uitmaken van het werkplan.

Het nieuwe zesde lid geeft de Minister van SZW de bevoegdheid om bij ministeriële regeling nog nadere eisen te stellen aan het werkplan. Van deze mogelijkheid kan gebruik worden gemaakt als dat nodig blijkt in de handhavingspraktijk. Signalen van de Inspectie SZW geven aan dat de kwaliteit van het werkplan zeer regelmatig voor verbetering vatbaar is. Ook kan het stellen van nadere regels aan het werkplan nodig zijn in verband met het voornemen om bepaalde zaken die nu nog in de certificatieschema's geregeld zijn, over te hevelen naar de Arboregeling (zie ook paragraaf 4, onder "voorgenomen wijzigingen 2^{e} tranche").

Artikel I , onderdeel G (Artikel 4.51a Eindbeoordeling binnenruimte)
In risicoklasse 2 is altijd een onafhankelijke eindbeoordeling verplicht. Deze onafhankelijke eindbeoordeling wordt uitgevoerd door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling. Dit uitgangspunt verandert niet.

Voorheen was er één artikel (artikel 4.51a) over de eindbeoordeling in risicoklasse 2. De eerste twee leden waren van toepassing op arbeidsplaatsen in binnenruimten, het derde lid op arbeidsplaatsen in de buitenruimte en het vierde lid op asbesthoudende grond. Om de leesbaarheid van het besluit te verbeteren zijn nu in artikel 4.51a de

CONCEPT

voorschriften voor de arbeidsplaats in een binnenruimte opgenomen en in een nieuw artikel 4.51b de voorschriften voor arbeidsplaatsen in de buitenlucht en asbesthoudende grond opgenomen.
Bovendien is de inhoud van de artikelen aanzienlijk gewijzigd door differentiatie aan te brengen in de voorschriften voor de eindbeoordeling waardoor die eindbeoordeling effectiever wordt ingezet, en handhaving gemakkelijker wordt.

Op basis van het eerste lid geldt dat in risicoklasse 2 een onafhankelijke eindbeoordeling wordt uitgevoerd door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling. Dit is geen inhoudelijke wijziging, maar is opgenomen voor de duidelijkheid. In risicoklasse 2 geldt altijd de eis van een onafhankelijke eindbeoordeling. In risicoklasse 1 (zie artikel 4.47b) is de hoofdregel dat de eindbeoordeling uitgevoerd mag worden door de werkgever, maar zijn er bepaalde situaties (als er asbesttoepassingen verwijderd worden met potentie tot hoge blootstelling) waarin eveneens een onafhankelijke (visuele) eindbeoordeling moet worden uitgevoerd.
De eis in risicoklasse 2 dat de eindbeoordeling wordt uitgevoerd door een daartoe geaccrediteerde inspectie-instelling geldt zowel in de gevallen waarin naast een visuele inspectie een eindmeting wordt voorgeschreven (tweede en vierde lid) als in de gevallen waarin een visuele inspectie volstaat (derde lid).

In het eerste lid wordt gesproken over 'eventuele' monsterneming en analyse, omdat in het derde lid van dit artikel wordt bepaald dat er in bepaalde gevallen alleen een visuele inspectie plaats hoeft te vinden. Bij een visuele inspectie hoeft geen monsterneming en –analyse plaats te vinden.
Daarnaast is in het eerste lid, evenals in artikel 4.47b, tweede lid, ten behoeve van de handhaafbaarheid verduidelijkt dat de eindbeoordeling moet plaatsvinden vóórdat wordt aangevangen met het opheffen van de gevarenzone. Dit is reeds toegelicht bij artikel 4.47b, tweede lid. Omdat het hier gaat om een asbestverwijdering in risicoklasse 2, is het voorkómen van verspreiding van asbeststof buiten de ruimte waar de werkzaamheden plaatsvinden een verplichte maatregel op grond van artikel 4.48a, tweede lid, onderdeel c. Hiertoe dient in het algemeen een containment gebouwd te worden. Een containment is een constructie waarmee een werkgebied waar asbesthoudende materialen worden verwijderd wordt afgeschermd van de leefomgeving. Dit containment is onderdeel van de gevarenzone. Dit betekent dat het containment niet mag worden afgebroken voordat de eindbeoordeling heeft plaatsgevonden.
Ten slotte is in het eerste lid de verwijzing naar de vernummerde leden van artikel 4.47 aangepast, dit betreft een puur technische aanpassing.

In het tweede lid vervalt de passage die een referentieperiode van ten minste twee uur voorschrijft omdat dit bij nader inzien een onnodige inperking is van de mogelijkheden om een effectieve eindmeting te doen die niet een eigenstandig doel dient maar alleen van belang is in relatie tot andere technische parameters bij de meting[18].

Het nieuwe derde lid bevat een afwijking van het tweede lid in die gevallen dat door de beoordeling, bedoeld in artikel 4.2, en de vaststelling van het blootstellingsniveau op grond van artikel 4.47, is gebleken dat de concentratie asbestvezels tijdens de verwijderingswerkzaamheden **lager** is dan of gelijk is aan 10.000 vezels per kubieke meter. Dan is alleen een onafhankelijke visuele inspectie (en dus geen eindmeting in de vorm van een luchtmeting) verplicht.

[18] TNO 2017 R10706 Mogelijkheden optimalisatie methodiek eindcontrole na asbestsanering.

CONCEPT

Voorheen werd in risicoklasse 2 in alle gevallen een eindmeting in de vorm van een luchtmeting voorgeschreven.
Deze wijziging is om de volgende reden doorgevoerd. Wanneer tijdens *de verwijderingswerkzaamheden* al sprake is van een asbestvezelconcentratie van minder dan 10.000 vezels per kubieke meter, zullen er tijdens *de eindbeoordeling* geen of nauwelijks vezels meer in de lucht zijn. (Dit inzicht is gebaseerd op het rapport 'Aanknopingspunten voor differentiatie in risico's van werkzaamheden met asbest ten behoeve van beheersregimes' (TNO, 2019).) Het doen van metingen in aanvulling op de visuele inspectie, heeft dan geen toegevoegde waarde meer. Deze visuele inspectie moet er wel toe leiden dat er geconstateerd kan worden dat het asbest dat men beoogde te verwijderen, ook verwijderd is.
In de laatste zin van het derde lid wordt verwezen naar artikel 4.48a, vierde lid. Daaruit volgt dat het aanwezige asbest dan wel de aanwezige asbesthoudende producten worden verwijderd, behalve wanneer dit voor de werknemers een groter gevaar voor de veiligheid en gezondheid in zou houden.
In de artikelen 4.47b, derde en vierde lid, en 4.51b, eerste lid, is eveneens naar artikel 4.48a, vierde lid, verwezen. De reden hiervoor is al toegelicht bij artikel 4.47b, derde lid.

Indien tijdens de verwijderingswerkzaamheden de concentratie asbestvezels **hoger** is dan 10.000 vezels per kubieke meter, blijkend uit de beoordeling, bedoeld in artikel 4.2 en de vaststelling van het blootstellingsniveau op grond van 4.47, geldt niet het derde, maar het tweede lid, van dit artikel en blijft aanvullend op de visuele eindbeoordeling een eindmeting in de vorm van een luchtmeting voorgeschreven.
Of de concentratie asbestvezels hetzij lager is dan of gelijk is aan 10.000 vezels per kubieke meter, hetzij hoger is dan deze waarde, kan bepaald worden met behulp van het beoordelingsinstrument SMART-ns, bedoeld in artikel 4.47, tweede lid, onderdeel a, van dit besluit en aangewezen door de minister op grond van artikel 4.30a van de Arboregeling.

De tekst van het nieuwe vierde lid is deels ontleend aan het vervallen artikel 4.53c dat betrekking had op de eindbeoordeling in risicoklasse 2A.
Door het voorschrift voor de eindmeting voor amfibolen in dit lid op te nemen komen alle voorschriften voor onafhankelijke eindmeting samen in artikel 4.51a en zijn de regels eenvoudiger te lezen.
Nieuw is dat ook voor amfibole asbestvezels geldt dat een luchtmeting alleen wordt voorgeschreven indien de concentratie amfibole vezels *tijdens de verwijderingswerkzaamheden* hoger is dan 10.000 vezels per kubieke meter, blijkend uit de beoordeling, bedoeld in de artikelen 4.2 en 4.47. Dit is conform hetgeen in het derde lid wordt geregeld voor (het totaal aan) asbestvezels.
Wanneer de concentratie amfibole asbestvezels *tijdens verwijderingswerkzaamheden* hoger of gelijk is aan 10.000 vezels per kubieke meter, is bij de eindbeoordeling een luchtmeting, in aanvulling op de visuele inspectie voorgeschreven met daarbij een te hanteren toetswaarde van 2.000 amfibole vezels per kubieke meter.
Hiervoor wordt in de huidige praktijk een SEM (Scanning Electron Microscope) gebruikt. Blijft het aantal amfibole asbestvezels *tijdens verwijderingswerkzaamheden* onder de 10.000 vezels per kubieke meter, maar komt het totale aantal amfibole en chrysotiele asbestvezels boven de 10.000 vezels per kubieke meter, dan volstaat een eindmeting naar de toetswaarde van 10.000 vezels per kubieke meter, zoals voorgeschreven in het tweede lid. Daardoor zal in de praktijk analyse door middel van FCM (fasecontrastmicroscopie) plaats kunnen vinden.

CONCEPT

Artikel 4.51a schrijft niet voor welke apparatuur voor de metingen moet worden gebruikt, maar bepaalt alleen de waarde waar naar gemeten moet worden.
Mochten er andere of aangepaste technieken zijn, die de vezelconcentraties in relatie tot de voorgeschreven toetswaarde kunnen meten, dan zijn die ook toegestaan.

In het vijfde lid zijn alleen de verwijzingen aangepast.
Een vergelijkbare bepaling is opgenomen ten aanzien van het stellen van regels voor de eindbeoordeling na een asbestverwijdering in de buitenlucht in artikel 4.51b, derde lid.

Artikel I , onderdeel H (Artikel 4.51b Eindbeoordeling buitenlucht)
Dit nieuwe artikel bevat de regels voor de eindbeoordeling na werkzaamheden op een arbeidsplaats in de buitenlucht die voorheen waren opgenomen in artikel 4.51a, derde en vierde lid, van het besluit. Om de leesbaarheid van het besluit te verbeteren is gekozen om de voorschriften te splitsen in twee artikelen.
De tekst van het eerste lid komt zoveel mogelijk overeen met artikel 4.51a, eerste lid, maar in het eerste lid van artikel 4.51b is niets bepaald over een monsterneming of een monsteranalyse omdat die niet hoeven plaats te vinden bij een eindbeoordeling van een arbeidsplaats in de buitenlucht. In de buitenlucht vinden geen luchtmetingen plaats. Wel is een onafhankelijke visuele eindbeoordeling voorgeschreven. Dit is inhoudelijk niet gewijzigd.
De formulering 'de aanwezigheid van asbest' is vervangen door 'het te verwijderen asbest', conform de formulering in artikel 4.51a, derde lid, omdat er ook sprake kan zijn van aanwezig asbest dat niet verwijderd hoeft te worden.
Conform artikel 4.47b, tweede lid, wordt in het eerste lid ten behoeve van de eenvoudigere handhaafbaarheid verduidelijkt dat de eindbeoordeling moet plaatsvinden vóórdat wordt aangevangen met het opheffen van de gevarenzone. (zie de toelichting bij artikel 4.47b, tweede lid.)

Daarnaast wordt conform de wijziging in artikel 4.47b, derde en vierde lid, en artikel 4.51a, derde lid, verwezen naar artikel 4.48a, vierde lid. De reden hiervoor is bij wijziging van artikel 4.47b toegelicht.

Het tweede lid heeft betrekking op asbesthoudende grond en is ongewijzigd overgenomen van het voorheen vierde lid van artikel 4.51a.

In het derde lid wordt, evenals in artikel 4.51a, vijfde lid, geregeld dat de minister bij ministeriële regeling nadere regels kan stellen aan de eindbeoordeling. Hierbij wordt alleen verwezen naar de visuele inspectie omdat in een buitensituatie geen eindmeting en monsterneming plaats hoeft te vinden.

Artikel I , onderdeel I *(*Artikel 4.53a Risicoklasse 2A en artikel 4.53c Eindbeoordeling)
De artikelen van paragraaf 5 (Extra aanvullende voorschriften voor het werken met asbest en asbesthoudende producten) zijn vervallen. In deze paragraaf waren nog maar twee artikelen opgenomen waarvan alleen artikel 4.53c een inhoudelijk voorschrift bevatte. Artikel 4.53a bepaalde alleen wanneer paragraaf 5 van toepassing was.
Het aanvullende voorschrift voor de eindbeoordeling in situaties waarin sprake is van amfibole asbestvezels is nu opgenomen in artikel 4.51a, vierde lid, en is daar ook toegelicht.
De uitzonderingen op de verplichting om bij de eindbeoordeling een toetswaarde van 2000 asbestvezels/m3 te gebruiken, die waren opgenomen in artikel 4.53c, tweede lid,

CONCEPT

zijn niet meer nodig. Dit is reeds toegelicht in het algemene deel van deze Toelichting, paragraaf 2.3.1.

Het is op basis van het gewijzigde Arbobesluit altijd mogelijk om met behulp van het beoordelingsinstrument, bedoeld in artikel 4.47d, vast te stellen wat de te verwachten blootstelling tijdens het asbestverwijderen is. De voorheen in artikel 4.53c, tweede lid, beschreven situaties zullen in het algemeen leiden tot een concentratie van amfibole asbestvezels die lager is dan 10.000 vezels per kubieke meter.
Voor de beperkte gevallen waarin, in een in de voormalige uitzondering beschreven situatie, de blootstelling aan amfibole asbestvezels tijdens de asbestverwijdering wel meer dan 10.000 vezels per kubieke meter bedraagt, dan geldt artikel 4.51a, vierde lid en wordt in die gevallen dus een lagere toetswaarde verplicht. Dat is dan gezien het hogere risico in zo'n geval te verdedigen.

In verband met het vervallen van het tweede lid van artikel 4.53a, is uiteraard ook het derde lid, dat mogelijkheden gaf voor het stellen van nadere regels met betrekking tot het tweede lid, niet meer nodig.

Artikel I , onderdeel J (Artikel 4.54a Asbestinventarisatie)
Het eerste lid, onderdeel a, is aangepast ter verduidelijking en geeft nu aan dat een asbestinventarisatie moet worden gedaan in die gevallen waarin 'naar redelijke verwachting asbest of een asbesthoudend product is toegepast' omdat het vooraf niet altijd duidelijk is of asbest of asbesthoudende producten zijn verwerkt in de bouwwerken of objecten. Daarover bestaat pas duidelijkheid nadat een asbestinventarisatie is gemaakt. De formulering sluit daardoor aan bij de tekst van artikel 3, eerste lid, van het AVB dat van toepassing is op particulieren en opdrachtgevers.

Het tweede lid vervalt omdat het asbestinventarisatiebedrijf niet meer in alle gevallen bepaalt wat de risicoklasse is waarin een asbestverwijdering plaats moet vinden. Voor alle duidelijkheid: De risicoklasse zelf vervalt niet. De risicoklasse is immers afhankelijk van het blootstellingsniveau dat door de werkgever (in dit geval de asbestverwijderaar) moet worden vastgesteld in het kader van artikel 4.2 van het Arbobesluit. Daarvoor zijn niet alleen de aard, positie, wijze van bevestiging en staat van het asbest belangrijk – deze worden door het asbestinventarisatiebedrijf bepaald. Maar ook de toepaste werkwijze is van invloed op de (te verwachten) blootstelling; deze wordt door de asbestverwijderaar bepaald.
De hoogte van de blootstelling moet volgens artikel 4.47, eerste lid, van het Arbobesluit, ingeschat worden door de werkgever (de asbestverwijderaar), die daarbij uit moet gaan van het werk van het asbestinventarisatiebedrijf zoals vastgelegd in het inventarisatierapport. Het vervallen van het oude tweede lid sluit aan bij deze reeds bestaande verantwoordelijkheid van de werkgever. Het instrument SMART-ns zal de werkgever hierin faciliteren.

Om dezelfde reden wordt een aanpassing doorgevoerd in het oude derde lid, dat is vernummerd tot tweede lid. Het asbestinventarisatiebedrijf bepaalt niet meer in welke risicoklasse de verwijderingswerkzaamheden vallen. Het beoordeelt wel het ter plekke aangetroffen asbest.

Dit betekent ook dat de bij de asbestinventarisatie verzamelde gegevens bepalen in welke hoofdproductgroep een asbesttoepassing valt en daarmee ook of er sprake is van asbesttoepassingen die de potentie hebben te leiden tot een hoge blootstelling, zoals

CONCEPT

bedoeld in artikel 4.54d, eerste en tweede lid.
In artikel 4.30c van de Arboregeling is uitgewerkt welke asbesttoepassingen de potentie hebben te leiden tot een hoge blootstelling. Alle hiervoor benodigde informatie wordt verzameld bij de asbestinventarisatie. Na de asbestinventarisatie is dus duidelijk of het gaat om toepassingen waarop artikel 4.54d van toepassing is; die beoordeling kan niet meer door het asbestverwijderingsbedrijf worden beïnvloed.

In verband met het vervallen van het tweede lid zijn het vijfde tot en met zevende lid vernummerd tot vierde tot en met zesde lid.

Artikel I , onderdeel K (Artikel 4.54b Uitzonderingen asbestinventarisatie)
Dit artikel is gewijzigd om de uitzonderingen op de verplichting tot asbestinventarisatie op dezelfde wijze te formuleren als in artikel 4 van het AVB. Daarnaast worden in onderdeel b en j nieuwe uitzonderingen toegevoegd.

Onderdeel a
In onderdeel a is 'handelingen' vervangen door 'werkzaamheden' omdat artikel 4.54a, eerste lid, van het Arbobesluit en artikel 4 van het AVB, ook spreken over 'werkzaamheden'.
De tekst van onderdeel a wijkt af van de formulering in artikel 4, eerste lid, onderdeel a, van het AVB omdat de uitzondering voor zeeschepen in het Arbobesluit apart is geregeld in artikel 4.103 van het Arbobesluit en dus niet in artikel 4.54a, onderdeel a.
Het Arbobesluit heeft in hoofdstuk 4 (Gevaarlijke stoffen en biologische agentia) een aparte afdeling voor bijzondere sectoren en bijzondere categorieën werknemers. Artikel 4.103 is opgenomen in de paragraaf over vervoer.
Dit verschil in formulering met het AVB blijft bestaan, maar betreft geen materieel verschil.

Door vervanging van het woord 'vervaardigd' door de formulering "gebouwd dan wel vervaardigd" wordt deze formulering overeenkomstig artikel 4, eerste lid, van het AVB. Het is ook logischer om in relatie tot 'bouwwerken' te spreken over 'gebouwd' in plaats van over 'vervaardigd'.

Onderdeel b
In onderdeel b wordt de term 'asbestcementhoudende' geschrapt zodat die formulering overeenkomt met artikel 4, tweede lid, onderdeel a, van het AVB, dat spreekt over "(waterleiding- gasleiding- etc.) buizen" in plaats van "asbestcementhoudende buizen". Om dezelfde reden zijn de woorden 'of delen daarvan' na het woord 'mantelbuizen' niet meer opgenomen in onderdeel b.
Gebleken is tevens dat er soms geen asbestcement in de buizen zelf zit, maar ook andere asbesthoudende toepassingen voorkomen in of tussen de genoemde buizen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om asbesthoudende kit of coating die zich tussen de buizen bevindt. Dit komt onder andere voor bij riolerings- en gasleidingbuizen. Door het schrappen van 'asbestcementhoudende' is de uitzondering verruimd.
Daarmee wordt tevens geregeld dat er een uitzondering op de inventarisatieplicht gaat gelden voor gasleidingbuizen met een asbesthoudende bitumencoating. Vrijwel alle (oude) gasleidingbuizen bevatten deze coating, waardoor steeds opnieuw inventariseren geen nieuwe informatie oplevert. Er wordt altijd vanuit gegaan dat de coating asbesthoudend is en het is bekend om welke asbesttoepassing en welke risicoklasse het gaat.

CONCEPT

Dat rechtvaardigt een uitzondering op de inventarisatieplicht door een gecertificeerd bedrijf.

In onderdeel b worden ‘telecombuizen’, ‘telecomleidingnet’ en ‘elektraleidingnet’ toegevoegd.
Telecombuizen worden gebruikt door telecombedrijven en zijn qua samenstelling identiek aan de asbesthoudende buizen die door waterleiding- en energiebedrijven wordt gebruikt en waarvoor al langer een uitzondering geldt op de verplichting tot asbestinventarisatie door een gecertificeerd bedrijf. Uit de reeds uitgevoerde inventarisaties is namelijk gebleken dat het bij het verwijderen van deze buizen gaat om routinematig werk met een bekend risico, waarbij telkens opnieuw inventariseren geen nieuwe informatie oplevert. Het gaat hier om oude buizen die door telecombedrijven worden gebruikt. Wanneer telecombedrijven een nieuwe leidingnet in nieuwe buizen leggen, gebruiken ze daarvoor uiteraard geen asbesthoudende buizen.

De toevoeging van het ‘elektraleidingnet’ betreft mantelbuizen die al onder de bestaande uitzondering vielen, maar het elektraleidingnet werd niet specifiek benoemd.

Onderdelen c tot en met h
In de onderdelen c tot en met h wordt telkens het begrip ‘asbesthoudende’ geschrapt zodat de formulering overeenkomt met het artikel 4, tweede lid, van het AVB en omdat uit de verwijzing naar artikel 4.54a, eerste lid, van het Arbobesluit al volgt dat het in artikel 4.54b gaat om uitzonderingen op de inventarisatie van asbest of asbesthoudende producten.

In onderdeel h is tevens de zinsnede ‘dan wel delen daarvan’ geschrapt en de zinsnede ‘dan wel’ vervangen door ‘onderscheidenlijk’ en is ‘vermogen lager dan’ vervangen door ‘vermogen dat lager is dan’ zodat de formulering overeenkomt met artikel 4, tweede lid, onderdeel e, van het AVB.

Onderdeel i
In onderdeel i wordt de zinsnede ‘het geheel of gedeeltelijk verwijderen van asbest en asbesthoudende producten uit’ geschrapt zodat de formulering overeenkomt met artikel 4, onderdeel c, van het AVB en omdat uit de verwijzing naar artikel 4.54a, eerste lid, al volgt dat artikel 4.54b gaat om uitzonderingen op de inventarisatie van asbest of asbesthoudende producten.

Onderdeel j
Er is een nieuw onderdeel j toegevoegd dat betrekking heeft op componenten in het gasleidingnet en het elektriciteitsnet. Bij onderhoudswerkzaamheden en het oplossen van storingen aan delen van het gasleiding- en elektriciteitsnet, komt het voor dat gas- en elektrotechnische componenten (bijvoorbeeld zekeringen) asbest bevatten en deze componenten (deels) verwijderd moeten worden. Uit blootstellingsmetingen en validatieonderzoeken blijkt dat deze saneringen van asbesthoudende toepassingen tijdens de onderhouds-en storingswerkzaamheden altijd in risicoklasse 1 vallen. Aangezien de uitkomst van genoemde metingen en onderzoeken in die situatie altijd hetzelfde is, is inventarisatie dan overbodig. Bovendien is bij de genoemde werkzaamheden het risico op elektrocutie en het risico op verbranding of verstikking bij vrije gasuitstroom eerder aanwezig en ook groter dan het risico van asbestblootstelling. Het veilig inventariseren van deze asbesthoudende toepassingen kan daarom beter gebeuren door de netbeheerder zelf dan door een gecertificeerd

CONCEPT

asbestinventarisatiebedrijf. Het betreft hier uitsluitend het gastransportnet en het elektriciteitsnet voor zover deze onder het beheer van regionale netbeheerders vallen. Daarom is de formulering 'door of vanwege de netbeheerder aangewezen' opgenomen. Op grond van artikel 3.5, eerste lid, van het Arbobesluit geldt dat elektrotechnische werkzaamheden en bedieningswerkzaamheden die gevaren kunnen opleveren, door deskundige, voldoende onderrichte en daartoe bevoegde werknemers worden uitgevoerd. Dit rechtvaardigt een uitzondering op de inventarisatieplicht door een gecertificeerd bedrijf. De branche heeft werkwijzen voor de verwijdering van asbest in de situaties zoals hierboven beschreven ontwikkeld conform de regelgeving en afgestemd op de specifieke risico's en processen van de sector. Deze worden uitgevoerd door eigen medewerkers na een specifiek opleidingstraject.

Artikel I , onderdeel L (Artikel 4.54d Deskundigheid bij het werken met asbest)

Eerste lid
Het eerste lid bepaalt, net als voorheen, welke werkzaamheden door een gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf moeten worden uitgevoerd, maar de criteria daarvoor zijn gewijzigd.
De indeling in risicoklasse 2 of 2A is daarvoor niet meer bepalend. Het gaat er nu om of de in onderdeel a en b bedoelde werkzaamheden de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling aan asbestvezels. Zo ja, dan moeten deze werkzaamheden verricht worden door een gecertificeerd bedrijf. De reden hiervoor is toegelicht in paragraaf 2.2 van het algemene deel van deze nota van toelichting.
Het gebruik van het woord "potentie" geeft aan dat het gaat om een inherente eigenschap van de asbesttoepassing, die niet als vanzelf ook tot hoge blootstelling zal leiden (de "potentie tot hoge blootstelling" kan door het nemen van de juiste maatregelen beheerst worden).

Welke asbesttoepassingen de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling wordt op grond van het toegevoegde tweede lid bepaald in een ministeriële regeling. Deze uitwerking is opgenomen in artikel 4.30c van de Arboregeling.

Op grond van artikel 4.47b, vierde lid, is de potentie om te leiden tot een hoge blootstelling van de te verwijderen asbesttoepassing ook relevant voor de vraag hoe de eindbeoordeling, nadat de werkzaamheden zijn uitgevoerd, moet plaatsvinden. Dit is bij het betreffende artikel nader toegelicht.

Tweede lid
Het oude tweede lid is vernummerd tot derde lid maar de inhoud, waarmee wordt geregeld dat in de gevallen waarin de uitzonderingen op de inventarisatieplicht van toepassing is, ook een uitzondering op de certificatieplicht geldt, blijft ongewijzigd.

Het oude derde lid is vernummerd tot vierde lid, waarbij de verwijzingen naar artikel 4.54a zijn aangepast.

Het oude vierde lid is vervallen. Dit lid bepaalde dat de werkgever bij de werkzaamheden de indeling van de risicoklasse in het inventarisatierapport als ondergrens voor de risicoklasse tijdens de uitvoering moest hanteren. Dit is niet meer passend omdat de werkgever voortaan uit dient te gaan van de door de inventariseerder op grond van artikel 4.54a bepaalde toestand van het asbest ter plaatse. De risicoklasse

CONCEPT

hangt dan mede af van de op dat moment toegepaste verwijderingsmethode. Dit is verder toegelicht bij artikel 4.54a, tweede lid.

In het tiende lid is de tekst van de aanhef van het lid gewijzigd.
Bij de invoering van het tiende lid is in de toelichting aangegeven waarom het noodzakelijk is om voor personen die als machinist asbest verplaatsen een uitzondering op de certificatieplicht te formuleren (zie Stb. 2018, 465, Nota van toelichting, blz. 12 en 13).
Inmiddels is gebleken dat de gekozen formulering waarin staat 'dat er sprake kan zijn van werkzaamheden als bedoeld in artikel 4.54, eerste lid, onderdeel b en c, van het Arbobesluit' onvoldoende duidelijkheid biedt. Het onderscheid tussen de werkzaamheden omschreven in artikel 4.54a, eerste lid, van het Arbobesluit is bij de werkzaamheden van een machinist vaak niet goed te maken. Bijvoorbeeld het afbreken van bouwwerken (zie artikel 4.54a, eerste lid, onderdeel a) en het verwijderen van asbest uit bouwwerken (artikel 4.54a, eerste lid, onderdeel b) kan daarbij niet altijd onderscheiden worden. Daarom wordt nu niet meer alleen naar b en c, maar naar het volledige eerste lid verwezen. Met de invoering van het tiende lid is destijds bovendien niet beoogd discussies te introduceren over wanneer iets een "verplaatsing" is en wanneer niet. In de handhavingspraktijk is dit onderscheid niet altijd duidelijk te maken. Daarom spreekt de bepaling alleen nog over "werkzaamheden".

Artikel I, onderdeel M (Artikel 9.3 Verplichtingen van de werknemer)
In verband met de vernummering van de leden van artikel 4.50 is het tweede lid, onderdeel d, aangepast.

Artikel I, onderdeel N (Artikel 9.5 Verplichtingen van zelfstandigen en meewerkende werkgevers)
In het eerste lid, onderdeel c, is artikel 4.47 toegevoegd. Ook voor dit artikel geldt dat de inhoud ervan van belang is voor het veilig en gezond werken door een zelfstandige of meewerkende werkgever.

In het eerste lid, onderdeel c, zijn het tweede en derde lid van het nieuwe artikel 4.47d toegevoegd omdat die artikelleden, evenals de al genoemde artikelen zoals 4.45, 4.48a, betrekking heeft op de te nemen maatregelen. Gezien de bijzondere gevaren voor veiligheid en gezondheid die aan het verwijderen van asbest zijn verbonden, moeten ook deze verplichtingen worden nageleefd door eenieder die noch werkgever, noch werknemer is (zelfstandigen zonder personeel).

In het eerste lid, onderdeel c, is naast de al bestaande vermelding van artikel 4.51a, eerste en derde tot en met vijfde lid, nu ook artikel 4.51b toegevoegd. Hoewel de inhoud van de leden van artikel 4.51a is gewijzigd, is de verwijzing naar het eerste en derde tot en met vijfde lid van artikel 4.51a nog steeds correct. Het is echter nodig om ook artikel 4.51b toe te voegen, omdat de inhoud van het derde tot en met vijfde lid van het artikel 4.51a. is verplaatst naar artikel 4.51b.

De beperkte wijziging van artikel 4.51a, tweede lid, heeft evenmin gevolgen voor de vermelding van dat artikellid in artikel 9.5, vijfde lid, subonderdeel 2°. Dat artikellid kan daarin gehandhaafd blijven
De wijziging van het vijfde lid, subonderdeel 2° met betrekking tot de vermelding van artikel 4.47c, eerste lid, heeft betrekking op het feit dat artikel 4.47c, eerste lid, onderdeel a en e, zowel in artikel 9.5, eerste lid, onderdeel c, als in het vijfde lid,

CONCEPT

subonderdeel 2°. Dat is dubbelop omdat artikel 9.5, vijfde lid, subonderdeel 2°, is geformuleerd als aanvulling op artikel 9.5, eerste lid, onderdeel c. Daarom kan de vermelding van de onderdelen a en e van het eerste lid van artikel 4.47c, in het vijfde lid van artikel 9.5 vervallen.

Artikel I , onderdeel O (Artikel 9.6 Verplichtingen van de opdrachtgever)
De opdrachtgever in de zin van het Arbobesluit is gedefinieerd in artikel 1.1, tweede lid, onderdeel c, van het Arbobesluit. Daarbij gaat het om iemand voor wiens rekening een bouwwerk tot stand wordt gebracht, dan wel degene op wiens initiatief een bouwwerk tot stand wordt gebracht, dan wel deze partijen tezamen.
Met de wijziging van 1 januari 2017 (Stb. 2016, 495) is expliciet in artikel 9.6 van het Arbobesluit regelgeving opgenomen dat de opdrachtgever in voorkomende gevallen tevens verplicht is tot naleving van de artikelen 4.54a, vierde lid, en 4.54d, eerste lid. Dat betekent dat als de regelgeving van het asbestinventarisatie- of het asbestverwijderingsbedrijf certificatie eist, de opdrachtgever in dat geval alleen een gecertificeerd bedrijf werkzaamheden mag laten verrichten. Dit sprak al voor zich, maar is hier toen opgenomen met het oog op de handhaving door de Inspectie SZW.

In verband met de vernummering van de leden van artikel 4.54a wordt de verwijzing naar het vierde lid, vervangen door een verwijzing naar het derde lid, maar wordt nu ook het vernummerde vierde lid (voorheen vijfde lid) van artikel 4.54a inzake de verstrekking van een afschrift van het inventarisatierapport aan het asbestverwijderingsbedrijf genoemd.

Op grond van artikel 9 van het AVB draagt degene die asbestverwijderingswerkzaamheden laat uitvoeren er zorg voor dat er een eindbeoordeling (artikel 9, eerste lid, AVB) of alleen een visuele inspectie (artikel 9, tweede lid, AVB) plaatsvindt overeenkomstig artikel 4.51a en 4.51b van het Arbobesluit. Dit betreft de opdrachtgever voor de asbestverwijdering. Artikel 9.6 van het Arbobesluit beschrijft de verplichtingen van de opdrachtgever en is aangepast door toevoeging van artikel 4.51a (Eindbeoordeling binnenruimte) en 4.51b (Eindbeoordeling buitenlucht). Daarmee wordt het voor Inspectie SZW mogelijk om de verplichting rechtstreeks bij de opdrachtgever te handhaven.

Artikel I, onderdeel P (Artikel 9.9b)
In dit artikel worden artikelen van het Arbobesluit genoemd waarvan bij overtreding van het daarin opgenomen voorschrift een bestuurlijke boete kan worden opgelegd.
De aanpassingen van onderdeel d van dit artikel houden deels verband met de vernummering van leden van bestaande artikelen (te weten: artikel 4.47 en 4.54d), maar daarnaast ook met de toevoeging van nieuwe artikelen (artikel 4.47d en 4.51b) en artikelleden aan bestaande artikelen (artikel 4.47 en 4.51a).
De beboetbaarstelling van een aantal leden van artikel 4.47 (namelijk het eerste, tweede en vijfde tot en met achtste lid) is uitgebreid tot alle leden van dat artikel, dus ook van de nieuwe leden van dat artikel. Dit geldt ook voor artikel 4.51a.
Daarnaast is overtreding van het tweede en derde lid van het nieuwe artikel 4.47d beboetbaar gesteld, evenals het gehele artikel 4.51b.

Artikel I , onderdeel Q (Artikel 9.19 Beperking vrijstellings- of ontheffingsmogelijkheid)
Met de aanpassing van artikel 9.19 wordt het expliciet verbod op vrijstelling en ontheffing op een aantal artikelen in de afdeling over asbest in het Arbobesluit

CONCEPT

geschrapt. Hiermee ontstaat de ruimte om in overleg met ISZW op basis van bijvoorbeeld een pilot ontheffing te kunnen verlenen voor bepaalde verplichtingen uit het Arbobesluit indien dat nodig en verantwoord is. Dit schept de mogelijkheid om maatwerk te kunnen leveren in situaties waarin voorheen de bestaande regelgeving bijvoorbeeld onderzoek of innovatie onmogelijk maakte. Er kan echter geen vrijstelling of ontheffing worden verleend van de voorschriften die voortvloeien uit EU-richtlijnen en IAO-verdragen. Dit zijn immers minimumvoorschriften, waarvan per definitie geen vrijstelling of ontheffing kan worden verleend. Een uitzondering kan worden gemaakt voor (bepalingen van) EU-richtlijnen en IAO-verdragen die uitdrukkelijk bepalen dat van (delen van) een dergelijke internationale regeling vrijstelling of ontheffing mogelijk is, of die ruimte laten voor nationale invulling.
Artikel 9.19 benoemt de hoofdstukken, afdelingen en paragrafen van het Arbobesluit waarvan geen vrijstelling of ontheffing kan worden verleend, maar geeft daarop ook weer een aantal uitzonderingen op. In artikel 9.19, onderdeel d, zijn daarom de volgende artikelen opgenomen, waarmee het mogelijk wordt om hiervan vrijstelling of ontheffing te verlenen: 4.47, derde, vierde en vijfde lid, over respectievelijk deskundigheid van de persoon die de meting uitvoert of toetst, de mogelijkheid nadere regels te stellen aan beoordelingsinstrument en methodes, en aanwezigheid meetgegevens op de arbeidsplaats; de artikelen 4.47b, eerste, derde, vierde en vijfde lid, 4.50, derde lid, 4.51a, en 4.51b, die allen zien op de manier waarop de eindbeoordeling uitgevoerd moet worden; artikel 4.54a, tweede tot en met zesde lid over de inventarisatieplicht en artikel 4.54d, vierde tot en met tiende lid, over deskundigheid.

Artikel II: Asbestverwijderingsbesluit 2005

Artikel II, onderdeel A (Artikel 1)
De wijziging van artikel 4.54a van het Arbobesluit (waarin het tweede lid wordt vernummerd tot derde lid) leidt tot een technische aanpassing in artikel 1 van het AVB.

Artikel II, onderdeel B *(*Artikel 4)
Artikel 4 van het AVB bevat, evenals artikel 4.54b van het Arbobesluit enkele uitzonderingen op de asbestinventarisatieplicht. De wijzigingen in artikel 4.54b van het Arbobesluit zijn ook doorgevoerd in artikel 4, tweede lid, onderdelen a en g, van het AVB om geen nieuwe discrepanties te introduceren. Die wijzigingen zijn toegelicht in de artikelsgewijze toelichting van artikel 4.54b bij het Arbobesluit. Vanuit het oogpunt van harmonisatie wordt de in artikel 4.54b, onderdeel e, van het Arbobesluit reeds bestaande uitzondering voor verwarmingstoestellen nu ook opgenomen in artikel 4, tweede lid, onderdeel f, van het AVB.

Artikel II, onderdeel C (Artikel 6)
In artikel 6, eerste lid, van het AVB wordt aangegeven welke handelingen alleen mogen worden verricht door een asbestverwijderingsbedrijf dat in het bezit is van een certificaat als bedoeld in artikel 4.54d van het Arbobesluit. Omdat in artikel 4.54d, eerste lid, van het Arbobesluit de certificatieplicht is gekoppeld aan de asbesttoepassing in plaats van aan de risicoklasse is artikel 6, eerste lid, AVB op dezelfde wijze aangepast.

Artikel II, onderdeel D *(*Artikel 9)
In het eerste en tweede lid is de verwijzing naar ‘artikel 6, eerste lid,’ vervangen door een verwijzing naar ‘artikel 6, eerste lid’, onderdelen a, b en c’. Dit is een technische aanpassing die voortvloeit uit de aanpassing in artikel 6 en dient om duidelijk tot

CONCEPT

uitdrukking te brengen dat de verplichtingen op grond van artikel 9, eerste en tweede lid, niet alleen gelden voor handelingen die de potentie hebben om te leiden tot een hoge blootstelling, maar voor alle in artikel 6, eerste lid, onderdelen a, b en c, genoemde handelingen.
In het eerste en tweede lid zijn tevens de verwijzingen naar de relevante gewijzigde artikelen in het Arbobesluit aangepast.

Het derde lid is aangepast zodat de formulering omtrent de invoer in het Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS) is afgestemd op de wijzigingen in het Arbobesluit op het gebied van de certificatieplicht, waarbij de toepassingen met potentie tot hoge blootstelling door een gecertificeerd bedrijf verwijderd moeten worden en in het LAVS worden opgenomen. Dit is toegelicht in de Algemene Toelichting, paragraaf 4, onder "Asbestverwijderingsbesluit 2005".

In het vierde en vijfde lid is de formulering 'de aanwezigheid van asbest' vervangen door de formulering 'het te verwijderen asbest', om aan te sluiten bij het Arbobesluit. Dit is toegelicht in de artikelsgewijze toelichting van artikel 4.47b, derde lid, van het Arbobesluit.

Artikel II, onderdeel D (Artikel 13)
Artikel 13, tweede lid, onderdeel c, is aangepast naar aanleiding van het gebruik van de term "geaccrediteerde inspectie-instelling in de artikelen 4.51b, eerste lid en 4.51a, eerste lid, van het Arbobesluit. Hiermee wordt geen materiele wijziging beoogd.

Artikel III: Bouwbesluit 2012

Artikel III, onderdeel A (Artikel 1.26)
In het tweede lid zijn de uitzonderingen opgenomen op in het eerste lid opgenomen verplichting tot het doen van een sloopmelding voor het verwijderen van asbest. Deze uitzonderingen komen grotendeels overeen met de uitzonderingen op de asbestinventarisatieplicht in artikel 4.54b van het Arbobesluit.

In het tweede lid wordt een nieuw onderdeel a ingevoegd en de formulering komt overeen met artikel 4.54b, onderdeel b, van het Arbobesluit.
In het tweede lid wordt tevens een nieuw onderdeel c inzake verwarmingstoestellen toegevoegd dat overeenkomt met artikel 4.54b, onderdeel e, van het Arbobesluit.
Tot slot wordt in het tweede lid een nieuw onderdeel h toegevoegd dat overeenkomt met artikel 4.54b, onderdeel j, van het Arbobesluit.
De achtergrond van deze wijzigingen is reeds toegelicht in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.54b bij het Arbobesluit.

Artikel III, onderdeel B (Artikel 1.27)
De meldverplichting inzake een voornemen tot sloop moet op grond van artikel 1.27, derde lid, langs elektronische weg worden gedaan. Voorheen was die verplichting bij het verwijderen van asbest afhankelijk van de risicoklasse waarin een asbestverwijdering plaatsvond. Door aanpassing van het derde lid wordt die verplichting nu gekoppeld aan verwijdering van een asbesttoepassing die volgens het Arbobesluit (art 4.54d, eerste en tweede lid) en de Arboregeling (art 4.30d) de potentie heeft te leiden tot een hoge blootstelling. Daarmee blijft het doen van een sloopmelding via elektronische weg alleen vereist voor de situaties met potentieel hoog risico.

CONCEPT

Ook wanneer door gebruikmaking van nieuwe werkmethoden de verwijdering in een lagere risicoklasse kan plaatsvinden, blijft voortaan de (elektronische) melding van verwijdering van deze asbesttoepassingen die de potentie hebben te leiden tot een hoge blootstelling verplicht.

Artikel III, onderdeel B (Artikel 1.33)
Het tweede, vierde en zesde lid zijn aangepast zodat de bepalingen omtrent de sloopwerkzaamheden en de invoer in het Landelijk Asbest Volgsysteem (LAVS) zijn afgestemd op de wijzigingen in artikel 4.54d, eerste en tweede lid, van het Arbobesluit.

Artikel IV: Besluit bouwwerken leefomgeving

Artikelen 7.9, 7.10, 7.20 en 7.22
Het BBL regelt in artikel 7.9 de verplichting tot het (laten) inventariseren van asbest en formuleert in het tweede lid de uitzonderingen op die verplichting. Deze uitzonderingen zijn overgenomen uit het AVB. De wijzigingen die in het AVB zijn doorgevoerd als gevolg van de wijzigingen in het Arbobesluit zijn hiervoor al toegelicht (bij artikel 4.54b van het Arbobesluit, en de artikelen 4, 6, 9 en 13 van het AVB. Vergelijkbare technische aanpassingen worden in het BBL doorgevoerd in de artikelen 7.9 (over de verplichting tot asbestinventarisatie), 7.10 (over het doen van een sloopmelding), 7.20 (over de verplichting tot gecertificeerd verwijderen) en 7.22 (over de eindbeoordeling).

Artikel V: Overgangsbepaling

De wijzigingen op basis van het onderhavige besluit worden direct van kracht op asbestverwijderingswerkzaamheden waarmee ná de datum van inwerkingtreding van dit besluit wordt begonnen. Op grond van artikel 4.47c, eerste lid, onderdeel c, van het Arbobesluit moet onder meer de datum van de aanvang van de werkzaamheden worden gemeld aan de toezichthouder. Op die manier is duidelijk of er inderdaad sprake is van werkzaamheden die ná inwerkingtreding van dit besluit begonnen zijn.

Ten aanzien van asbestverwijderingswerkzaamheden waarmee al vóór de inwerkingtredingsdatum van dit besluit is begonnen, blijft op grond van het eerste lid de oude regelgeving gelden.
Daarop gelden twee uitzonderingen.
Het is denkbaar dat de betrokken partijen het wenselijk vinden om de werkzaamheden voort te zetten op basis van de nieuwe regelgeving. Die situatie is in onderdeel a omschreven en daartegen bestaat geen bezwaar wanneer partijen dat overeenkomen.
Wanneer de asbestverwijderingswerkzaamheden feitelijk zijn afgerond vóór de datum van inwerkingtreding van dit besluit en dan alleen de eindbeoordeling nog moet plaatsvinden, dan moet die eindbeoordeling uiteraard op basis van de oude regelgeving plaatsvinden.
Het is denkbaar dat de werkzaamheden ook nog geruime tijd na de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving voortgezet zullen moeten worden, omdat er sprake is van een zeer omvangrijk en langdurig project. Omdat het niet wenselijk is dat de oude regelgeving dan onbeperkt tot het einde van het project van toepassing blijft, is in het eerste lid, onderdeel b, daarvoor een uitzondering geformuleerd waarmee wordt bepaald dat de oude regelgeving nog maximaal een jaar op die werkzaamheden van toepassing zal zijn. Daarna wordt de nieuwe regelgeving van kracht op de werkzaamheden.
Omdat op grond van artikel 4.47c, eerste lid, onderdeel c, van het Arbobesluit bij de

CONCEPT

melding van de start van de werkzaamheden ook de duur ervan moet worden gemeld, zal daarover duidelijkheid moeten bestaan.

Tweede lid
Het tweede lid regelt dat bij een overgang van de oude naar de nieuwe regelgeving in ieder geval een aangepast inventarisatierapport zal moeten worden gehanteerd, waarbij gebruik wordt gemaakt van een uitdraai op basis van SMART-ns. Het is daarbij niet nodig om alle al verrichte inventarisatieactiviteiten opnieuw te verrichten. De al verzamelde informatie kan worden gebruikt voor een uitdraai op basis van SMART-ns, die in de plaats komt van de eerdere uitdraai op basis van het oude SMArt. In die situaties waarin de opstelling van een werkplan verplicht is, namelijk in geval van werkzaamheden in risicoklasse 2, zal ook dat werkplan aangepast moeten worden. De resultaten van het inventarisatierapport moeten immers op grond van artikel 4.50, tweede lid, in het werkplan worden opgenomen. Die verplichting is niet gewijzigd. Hiermee is te allen tijde inzichtelijk volgens welke bepalingen de werkzaamheden worden uitgevoerd.

Derde lid
Het derde lid voorziet in de situatie dat de asbestverwijderingswerkzaamheden starten ná de datum van inwerkingtreding van dit besluit. Dan moeten de nieuwe bepalingen van toepassing zijn. Het is echter zeer goed denkbaar dat de voorbereiding voor de verwijderingswerkzaamheden, dat wil zeggen de asbestinventarisatie, al is gestart vóór de inwerkingtredingsdatum van dit besluit.
Om de asbestverwijderingswerkzaamheden die ná de inwerkingtreding van dit besluit beginnen, volgens de nieuwe bepalingen te kunnen uitvoeren, is het noodzakelijk om een uitdraai op basis van SMART-ns te hebben.
Daarom is het wenselijk dat al voor de inwerkingtreding gebruik kan worden gemaakt van de informatie die door middel van SMART-ns kan worden verkregen. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van dit besluit, zal het daarom al mogelijk zijn om via SMART-ns inzicht te krijgen in de gevolgen die het gebruik van SMART-ns zal hebben bij een in de nabije toekomst gepland project. Op die manier kan men goed voorbereid zijn wanneer de asbestverwijderingswerkzaamheden kort ná de inwerkingtreding van dit besluit beginnen.
Van een professionele dienstverlener op het gebied van asbestinventarisatie mag worden verwachten dat met de toekomstige wijzigingen rekening wordt gehouden bij het opstellen van inventarisatierapporten in de overgangsperiode.

Het LAVS wordt in overleg tussen de Ministeries van SZW en IenW en Rijkswaterstaat aangepast zodat de overgang naar de nieuwe regelgeving op een goede manier zijn neerslag krijgt in het systeem.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

CONCEPT